

BLOIS, HOGE VIERSCHAAR 1761-1808

door
C.C.J. Lans †

Inleiding

Het rechtsgebied van de hoge vierschaar van Blois, omvatte de plaatsen Schoonhoven, Haastrecht, de Vlist en Bonrepas benevens een gedeelte van Bergambacht en Stolwijk. Voor de hoge vierschaar werden de civiele rechtszaken in tweede instantie behandeld en verder de criminele zaken in dat gebied. Het archief berust op het Algemeen Rijksarchief te Den Haag. Het gehele archief van Blois, is door mij (grotendeels) in extenso overgenomen en omvat de volgende nummers.

nr. 1	het 'mannenbouck'	dd 1552-1555
nr. 2	de 'rolle van mansmannen van Belois'	dd 1579-1610
nr. 3	de 'rolle van mansmannen van Belois'	dd 1621-1651
nr. 4	de 'rolle van mansmannen van Belois'	dd 1649-1752
nr. 5	de criminele rol	dd 1761-1808
nr. 6-20	diverse losse stukken	dd 1633-1801

Bewerkt door: C.C.J. Lans (november 1990)

Overgezet van WP naar Word en van een nieuwe lay-out voorzien: B. de Keijzer (voorjaar 2007/2011). Bij het converteren kunnen fouten opgetreden zijn. Verder zijn de teksten in de oorspronkelijke vorm gehandhaafd. Bij twijfel over de inhoud van een oorkonde, acte of rekening wordt geadviseerd het origineel te raadplegen.

Bewerking

Rechtelijk archief Blois nr. 5
de eerste 4 bladzijden zijn blanco

1 1 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 8 juni 1761. Prezent den heeren brouwer, van den helling, van vlissinge, van der vlist, de groet en boer. den heer bailliuw jan braat communiceert de heeren mansmannen, dat op gepasseerde zaterdag, zijnde geweest den 6 december aan zijn ed. was kennis gegeven door eene cornelis dogterom, woonende in het beijerse, geleegen onder de lande van belois, dat hij cornelis dogterom op donderdags avont te vooren circa 7 uren op zijn hoff agter zijn hoijberg had gevonden bij het omspitten van zijn kennip acker een pakje daar hij in bevonden had te zijn gerold een eerst geboore kint. Dat hij heer bailliuw daer op ten selve daage des nademiddag ten overstaen van de heeren johs. brouwer en abraham van vlissingen mansmannen, geassisteert met den heer secretaris mr. ad. nic. van overvelt, het zelve kind heeft 1v laeten schouwen door dr. willem van lil en adriaanus van brugge schirugijn, practiseerende tot schoonhoven, dewelke aan hem heer bailliuw een behoorlijke acte van schouwing hebben over geleverd, lujdende als volgt, gesz. op een seegel van 12 st.: Wij ondergeteekende medicine docter en chirurgijn, practiseerende tot schoonhoven, attestieren en verklaaren mits deese dat wij ten requisitie van den weled. gest. heer jan braat, vrijheer van zeventer en cabauw, bailliuw der stad schoonhoven, haastregt en den landen van belois etc. etc. op saterdag den 6 juni 1761 ten overstaan van de heeren johannes brouwer en abraham van vlissingen, mansmannen van den voorscr. landen van belois, geassisteert met den heer secretaris mr. ad. nic. van overveldt, hebben geschouwen een eerst geboore voldrage kind, zijnde een jongetje, leggende op die tijd

in een zeyldoek begraven op het erff agter een hoijberg van eene cornelis dogterom, woonende in het beijerse, gelege onder den lande van beloïs. Dat het voorsz. kindt reets door bederf was 2 aangedaan, soo dat wij geen uijtterlijke kwetsuuren konden bespeuren. Dat wij bij genoomen experiment aan de pulmo (=longen) klaar bevonden, dat het selve kindt geïnspireert (= geademd) had en dien volgens bij de geboorte geleefd had. Dat het ons door de reets beginnende verrotting is voorgekoomen, dat het selve kind al eenige tijd onder de aerde heeft geleegen. Ten oirconde hebben wij deese met onse gewoonelijke handteekening bevestigd binnen schoonhoven voorn. den 7 juni 1761 (was getekent) w. van lil medic. chirurgijn. Waar over gedelibereert zijnde, is goet (goed) gevonden en verstaen de heer bailliuw te bedanken voor zijne gegeevene communicatie, met versoek dat zijn ed. soo naukeurig als 't mogelijk gelieft te inquireeren op den daderesse van dat enorme fait en werd het examineeren van de meijt tans woonende bij de voorn. cornelis dogterom, door de stads vroedvrouw gelaaten aan den heer bailliuw, om resonoments gewijse haar daar toe te krijgen.

2 2v vergadering van mansmannen van de hoge vierschaar van den landen van beloïs, den 10 juni 1761. Prezent alle. den heer bailliuw jan braat communiceerd aan heeren mansmannen dat hij cornelis dogterom en cornelis dogterom sijn meijt genaamt ariaantje van der vliet, bij hem ontboden gehad heeft tegens maendag den 8 deser des morgens om 1/2 10 uren om hem te informeeren, omtrent een zeker vrouwspersoon, die voor meijt uijt het beijerse is gegaan, wijl er van die eenige mompeling ging, en om de meijdt van dogterom, schoon er geen presumptie op deselve was, gelijk heeren mansmannen en secretaris die bij de schouw van 't kindt geassisteert hebben, is bekend, nog eens nader te examineeren. Dat gem. cornelis dogterom om 1/2 elff uren ook bij sijn ed. is gekomen. Dat zijn ed. aan dogterom vragende, waar sijn meijdt was, van deselve heeft gehoord dat die met hem mede was gekomen, tot aan het huijs van hendrikus klood. Dat zij als doen tegens hem hadde gesegt dat zij so benauwt aan haar hart was, dat zij niet mede na 3 den bailliuw konde gaan en dat zij een weijnig tijd daarna heen was geloopen. Dat hij heer bailliuw op dat hooren immediaat, na hendrikus klood is gegaan. Dat hij daar gekomen sijnde, heeft gehoord dat hendrikus klood op haar singuliere houding en betoonde angst, haar had gevraagd of zij schuld had. Dat zij daar op had gesegt van neen, maar dat het wel iemand van haar vrinden soude kunnen raken. Dat haar doen soude geraden sijn, als zij schuld had, dat zij dan voort soude gaan. Dat zij daar op, na geseijt te hebben, waar soude ik dog lopen, de vlugt had genomen. Dat het circa een uur was geleden, dat zij voort was gegaan. Dat hij heer bailliuw als doen haar immediaat, met een chaise heeft vervolgt. Dat sijn ed. hoe seer sig ook vlijden de vlugtende te sullen agterhalen, haar egter den ganschen dag en tot nu toe vrugteloos had gesogt. Dat die ariaantie van der vliet haar door de vlugt onder vehemente suspicie heeft gebragt van moeder te sijn van 't eerst geboorne kind, dat presumtively vermoord begraven is gevonden in een hennip 3v akker agter het huijs waar in zij heeft gewoont. Versoekende hij heer bailliuw dienvolgende apprehensie corponeel op de persoon van de selve ariaantie van der vliet. En proponeert bij advertentie in de couranten een premie te beloven aan de geene die deselve sal komen aan te wijsen, sodanig dat in handen van de justitie geraakt en van het fait werd overtuijgt. Waar over gedelibereert sijnde, is geresolveerd, den heere bailliuw te bedanken voor sijne vigilantie en aangevende devoiren en sijn ed. te verleenen, gelijk sijn ed. verleent werd bij desen de versogte apprehensie corporeel op de persoon van ariaantie van der vliet. Wijders is geresolveerd bij de naarovolgende advertentie in de haarlemse en utrechtse couranten een premie van hondert guldens te beloven aan die geene die gem. ariaantie van der vliet sal komen aan te wijsen, sodanig dat in handen van de justitie geraakt en van het fait overtuijgt werd. 4 Also de persoon van ariaantie van vliet oud circa 21 jaren, geboortig van suijdbroek en laast gewoont hebbende in beijerse onder stolwijk, middelmatig van lengte, rood en dik van tronie en grof van leeden. Aan hebbende een blauw geblomt jak, en sarsie rok, sig door de vlugt op den 8

juni deses jaars 1761 heeft gebragt onder vehemente suspisie van moeder te wesen van een eerst geboore kint, dat vermoord, begraven is gevonden in een hennipakker agter het huijs waar in zij heeft gewoont. Ende justitie daar aan ten hoogste geleege sijnde dat zo enorme fait regoureus worde gestraft, zo beloven bailliuw en mansmannen van den landen en hoge vierschaar van belois een premie van een hondert carolie guldens aan den geenen die gem. ariaantje van der vliet aan wijst, sodanig dat in hande van de justitie geraakt en van het fait worde overtuigt, sullende des aanbrengers naam (des begeerende) werden gesecreteert.

3 4v vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den landen van belois den 9 december 1761. Present de heeren van vlissingen, van der vlist, bisdom ende groet. gelesen het request lujdende als hier na volgt: aan de ed. agtb. heeren mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois. vertoont met behoorlijk respect den weled. gestr. heer jan braat, vrijheer van zevender ende cabauw, bailliuw der stad schoonhoven, haastregt ende lande van belois, ratione officier, dat de persoon van ariaantje van der vliet, oud circa 21 jaren, geboortig van zuijtbroek etc., laest gewoont hebbende in het beijerse onder stolwijk, voor dienstmeijt bij cornelis dogterom, zig door de vlugt op den 8 juni deses jaars 1761, heeft gebragt onder vehemente suspisie van te zijn moeder ende moordenaressen van een eerst gebooren kind 't geen op donderdag den 4 van de voorn. maant juni begraven is gevonden in een 5 kennipakker, agter het huijs van de voorn. cornelis dogterom. Dat vervolgens de heer vertoonder van u ed. agtb. wel heeft versogt en geobtineert apprahensie corporeel op den persoon van de gem. ariaantje van der vliet. Edog dat niet jegenstaende alle aangewende desoires ende delegendie, mitsgaders gedaene advertien, zo in de haarlemse als utrechtse couranten. Egter den heer vertoonder deselve niet magtig heeft kunnen werden ende mitsdien, volgens het 51 art. van den ordonnantie op de stijl van procedereen in crimineele zaeken, dato 9 july 1570 de ordre vereijst, dat de voorn. voor vluchtige deliquante bij openbaere edicte in persoon, worden ingeroepen ende gedagvaert dan daar toe noodig hebbende u ed. agtb. prealable admissie. Zoe adresseert den heer vertoonder zig aan u ed. agtb. versoeckende omme de meergemelde ariaantje van der vliet, ter zaeken voorscr. voor u ed. agtb. te mogen doen dagvaerden in persoon bij openbare edicte en ten dien eijnde appt. communiforma. (onder stond) t welk doende etc. uijt naemne van den heer vertoonder (was geteekent) A. van zuijl ani procu, 1761. Waer over gedelibereert zijnde, is goet gevonden en verstaen, den heer vertoonder zijne gedaene 5v versoeck daer in te accordeeren ende ten dien eijnde te verleene appointment in communi forma etc. lujdende als volgt: Mansmannen van den hogen vierschaer van den landen van belois, geexamineert hebbende de nevenstaende requeste van den heer bailliuw jan braat en gelet daar op te lette stont, accordeeren den heer vertoonder zijn e. daar inne gedaene versoeck tot admissie, omme ariaantje van der vliet voor haar ed. agtb. ter saeken in de reqt. gemelt te mogen doen dagvaerden in persoon bij openbare edicte. Actum ter vierschaere als boven op de raadhuijs der stad schoonhoven den 9 december 1761 (onderstondt) ter ordonnantie van de selve (was geteekend) adr. n. van overveldt.

4 6 vergaering van de heeren mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois op den 1 juny 1772. Present allen. crimineele eysch gedaan maaken en de ed. achtb. heeren mansmannen van den lande van belois overgelevert uijt de naam ende van wegens den weled. gestrenge heer jan braet, bailliuw van denselve landen r.o. eyss in cas crimineel op de confessie op ende jeegens anna catharina polle huijsvrouw van fredrick mangelus, bevoorens opgegeven catharina polle huijsvrouw van jacob kok, s heeren gevange. alzoo anna catharina polle, huijsvrouw van fredrik mangelus, bevoorens opgegeve catharina polle huijsvrouw van jacob kok, oud zoo zij zegt circa 54 a 55 jaaren, geboore bij breemen in het munsterse, tegenwoordig s heeren gevange voor de hooge vierschaar van mansmannen van belois, deselve mansmannen buijten pijn en banden van ijseren bekent heeft en meede gebleeken is,

dat zij gevangene met haaren 6v man fredrik mangelus, haare zoons, jurrie, jacob en hendrik, haare dogter en mansmoederm elisabet mangelus, mitsgaders haar gevangen neef antho nessel alias anthoon smit, al zeedert veertien jaaren hier te landen is gekoomen en vervolgens ook met haar gevange kinderen, daar na gebooren en mede gevangenen alhier, gerritje joanna en fredrik mangelus zonder ergens een vast verblijf te houden, als een vagebond en landloopster omswervende, zig gestaadig heeft gegeneert en opgehouden met goederen, welke door haar gevangens voorn. man ende kinderen of door zommige van hun uijt diversche thuijnen en huijsen, zoo alhier om schoonhoven als in den hagem te delft, te lijden, te haarlem, in 't land van stein en veele andere plaatsen waaren gestoolen, hier en elders te verkoopen en te gelden te maaken. Dat zij gevange bereids den 28 januarij 1764 t leeuwaarden bij sententie van den kriegsraad der friesche nassausche regimenten toen aldaar in guarnisoen leggende onder de benaming van catharina polle huijsvrouw van fredrik mangelus publieq gegeeselt en voor al haar leeven bujten de republicq gebannen is geworden, ter zaake zij aldaar gevangen zijnde, had geconfesseert als een vagebond daar ter plaatse en ten platte lande omgeloopen en gebedelt, als meede eenige goederen, door haar man ende kinderen gestoolen in die provincie verkogt te hebben. Dat zij gevange naderhand den 4 april 1767 te rotterdam onder de benaaming van elisabeth nieuwenhuijs, 7 huijsvrouw van jacob boom en dus onder een valsche benaaming voor altoos uijt den lande van holland en west vriesland is gebannen geworden, op poene van swaarder straffe, zo zij gevange wederom binnen desse lande mogt worden gevonden. Uijt hoofde zij gevangene zich met haare kinderen had geneert met langs het land te loopen bedelen en binnen gem. stad diverse maalen had verkogt goederen die zij wist dat door haaren man ende kinderen waaren gestoolen. Dat zij gevange bij haare voorz. gevangenaming te rotterdam haar naam verkeerdelijk had opgegeeven en zig aldaar genoemt elisabeth nieuwenhuijs, om daar door te ontgaan de straffe over veele strafwaardige misdaden waaraan zij zig had schuldig gemaakt en om op een andere plaatze onder eenen anderen naem door te gaan. Dat wel verre dat de gevange door de zoo even gemelde straffen zoude zijn gebeetert met haar gevangens voorkennisse in de maand november van den jaare 1769 en wederom in de maand junij 1771 door haar zoons jacob en hendrik mangelus bujten deese stadt schoonhoven uijt eenige thuijnen zijn gestoolen, diverse goederen, als een koopere koffijkeetel met drie pootjes daar onder, ses en twintig stuks postelijn, zoo kopjes als schoteltjes, beneffens een tinne trekpot, ses dito vorken en twaalf dito leepels, een blaauwe chamberloij, een saijdamaste rood verschote japon, een kleen koper treksteltje en vijf paar blaauw postelijne kopjes en bakjes, als meede een tinne keetel en koopere keetel en eenig postelijn, een tafellaken, servetten en leepels. Dat almeede met haar gevangens kennisse en overleg, door haar gem. zoons op woensdag den 28 august 7v 1771 in t land van stein des avonds als de menschen sliepen, en uijt de huijsinge van cors van der werf met inbreeking door het groepvengtster zijn gestoolen de silvere slooten van een boek t welk zij na het afbreken der voorsz. slooten hebben weggegoit, een paar silvere schoengespun van een vrouw en een saijdamaste hemdrek met zilvere knopen. Dat die goederen direct na het pleegen van dat diefstal aan haar gevange zijn overgegeven en daar na verkogt. Dat als verder met haar gevangens kennisse en overleg en naar voorgaande afspraak met haar gevange door haar man en zoon jacob met open brekingen der thuijnhuijzen in de maand julij van den jaare 1769 bujten de wittepoort der stad leiden, in thuijnen zijn gestoolen allerlij goederen, als postelijn, keetels en servetten, welke aan haar gevange overgegeven en door haar in 's hage verkogt zijn. Dat zij gevange in de maand october des jaers 1770 mit twee haarer complices is geweest in een thuijn bujten de stad rotterdam in de laan op de goudseweg, genaamt de jan van loonslaan en aldaar en uijtgestoolen heeft een gebloemt schoorsteenkleed, twee witte gordijntjes en een glasgordijn. Dat zij gevange omtrent dien tijt, terwijl haare gem. complices een andere thijn meede aldaar gingen besteelen, voor de thuijn is blijven sitten, om voor schildwagt te vertrekken en bij geval van

onraad een sein met hoesten te geven. 8 Dat almeede in de maand mei van den jaare 1770 door haar gevangens voorn. complices, in het bij sijn van haar gevange op eenen desselvde nacht te haarlem in verschijde thuijnen zijn gestoolen, een japon, koopere theekeetel, een nieuwe graaf en witte damaste glasgordijntjes, vijf paar blaauw postelijn theegoed witte linne boesel, een catoen dito, een bossie met thee, tabak uijt een doos, circa vier kopjes en schotel-tjes blaauw postelijn, een paar laarsen, een koopere kookketel, een half dosijn blaauw porcelijn, een japans schoteltje, een koper schenk tee keteltje, een ronde tinne tabaksdoos, een groote verrekijker, een kopere tonteldoos, een snaphaan, een half douzijn blaauw porcelijn theegoed, een koopere koffijkan, een koopere theekeetel, een paar vrouwe mouwen, een sakdoek, een muts, een bossie met thee, suiker uijt een trommeltje, een paar of agt blaauw porcelijn theegoed, vier paar dito, eenige oneffen schoteltjes en een teebosje met thee en dat die goederen in een sak zijn weggedraagen, uijtgesondert de tabak, thee en zuiker en vervolgens door haar gevange vuijt genomen den snaphaan in amsterdam aan vuijtdraagers zijn verkogt. Dat zij gevange meede tegenwoordig is geweest bij de diefstallen in drie thuijnen, ten tijde van de utrechtse kermis in den jaare 1771 te ijsselstein door haare complices met het openbreken der tuijnhuijsen met een bijtel gepleegt, alwaar diverse goederen toen ter tijd door haar gem. complices zijn gestoolen, als een koopere doofpot, een rood verlakte schenkkeetel, een moriaan, een vierkant zwart verlakt theebussie met thee, een glaase theebos met thee, een bonte handdoek, een koopere in(k)tkoker met santkoker en ouwellaatje, een tinne trekpote, een dito schenkbord, elf porceleine thee schoteltjes, twaalf dito kopjes, een mans rouwjapon, een broodmes, een fonteldoos, een vuurslag, een 8v witte catoene gebrijde mansmutsen, een koopere tabaksconfoor, twee flesse witte wijn, een nooteboom theekissen met 6 blikken bossies, een douzijn theekoppen geel van buijten, dertien paar geamailleert, zeeven paar gecouleurte, een douzijn dito blauw en wit, drie zilvere theelepels en twee dito vorken, vier theedoeken, twee paar onafgebreide kousen, een moriaan of groote theekeetel, een rood koper theekeetel met een confoor, een witte lakense jas, een oude hoed, een paruik, drie tabaks conforen, twee neusdoeken, een handdoek, een partij candij suiker, een engelse hengelstok met een viskooker, vier gecouleurde schootels, twee linne gebloemde gordijnen, een oude deegen. Dat zij gevangene de wagt heeft gehouden, wanneer in den jaare 1766, 1767 en 1768 door haar man en soons in verschijde thuijnen leggende aan de malibaan te utrecht bijzonder in twee tuijnhuijsen, naast elkander met opbrekinge der deuren en vensters van den thuijnen, zijn gestoolen theekeetels, postelijn en meer andere goederen. Welke te naarden en hilversum zijn verkogt. Dat zij gevange wederom in februarij en april van den jaare 1770 aan den wegh heeft geseeten, terwijl haar man en zoons in eenige thuijnen te delft over de schuttinge zijn geklommen, de tuijnhuijsen in deselve met een bijl of beitel open gebrooken en daar uijt hebben bestoolen een sakje met damschijsen, een koopere doofpot, circa anderhalf voet hoog, een koopere theekeetel, twee koopere sakstabaksdoosen, 9 een tinne schenkkeetel, een dito trekpote, eenige witte geamallieerde kopjes en schoteltjes, een kopere teebos met tee, een blik met losse suiker, een handbijbeltje, een zilver bandtje van een mes, een nagtgroude japon, een wit gordijn, ses paar gecouleurde uijtgeschulpt theegoed, een rood greijn gestreept camisooltje met witte voering, een servette handdoek ongemerkt, eenig touwwerk, drie kopere teeketels zijnde een blank en een zwart, vier dito kookketels waaronder een met een houte knop op t deksel, een groote koopere doofpot, een kopere vijzel, een tinne tabaksdoos, een kopere verrekijker, een ijsere rooster, een klein blik theebussie met thee, een tafellaken met enige servetten, ses oostindische neusdoeken gemerkt Z:IV., een dito halsdoek met een kleine blaauwe ruijt gemerkt CIV, een dito met een blaauwe groote ruijt gemerkt C.W., een koper deksel van een kookketel, eenig porcelijn, ses leepels met portraitten, een tinne pintkan, een oud rood geverfde ladder van agt a neegen sporten, een spade, eenige flessen rooden en rijnsche wijn, een kopere theewaterketel, een bruijnen jas, eenige gelijmd kopjes en schoteltjes. Dat zij gev. daar van heeft gehad een keetel daar ook porcelijn in gepakt

was en dat de voorn. goederen voor haar gev. in 's hage zijn verkogt. Dat zij gev. nog op schildwagt heeft gestaan met twee haaren kinderen, wanneer op de delftsche kermis van den jaare 1770 door haar man en zoons buiten de stad delft, de thuijnhuizen in eenige thuijnen met een bijtel en schop zijn opengebrooken en daar uijt gestoolen twaalf paar porcelijn, zo koffij als 9v theegoed, twee tinnen leepels, een slaapmantel van duijvelsterk klijne streep, een wit voorschoot en een plukladder, ses paar klijn bruijn postelein teegoed van binnen blauw en wit, dito wat grooten, een rood koopere theeketel, van een middelmatige groote, een kopere koffijkan, een handdoek en nog eenige klijngheeden, een verrekijker, eenige paare porcelijn, thee en coffijgoed, eenig tin speelgoed van de kinderen. Welke goederen in een zak zijn weggedraagen en in den haag door haar gevange en een van haar zoons aan uijtdraagers verkogt. Dat zij gev. omtrent de maand september van den jaare 1771, terwijl haar zoons beesig waaren in 't land van stein met een beitel en spade de huijsinge van seeker boer open te breeken en aldaar te steelen op den dijk op schildwagt heeft gestaan. Dat de goederen aldaar gestoolen aan haar zijn over gegeven en vervolgens door haar gevangene verkogt. Dat wijders in haar gev. bijweesen en met haare hulpe, door haare complice in den jaare 1769, 1770 en 1771 in 's hage zijn gepleegt diversche diefstallen, met openbrekingen der huijsen en thuijnen. Dat op een dier plaatse is gestolen tabak uijt een groote houte spaane doos en op een andere plaats en wel in het noordeinde het laaken van de billiard is afgesneeden. Dat zij gevange de aldaar gestoolene goederen heeft helpen vervoeren en de meeste daar van selve verkogt heeft. Dat zij gev. na de gevangen neemng van haaren man, als hoofd van t complot, waartoe zij heeft behoort, heeft geageert, dat zij het verdere van het selvde complot tot t voortgaan in 't pleegen van diefstallen met inbrekingen heeft aangeset en als zoodanig hoofd van het overige van haar complot de 10 ordres gegeven wat er gedaan moest worden en dat ook met haar gev. altoos off de meeste tijd een voorafsprak en overleg is gemaakt, op welke plaatsen ende wijz(en) waarop zij gev. en haar complices zouden steelen en breeken. Dat zij gev. als toen zelve op eenige plaatsen daar zij met haar complot gestoolen heeft meede heeft helpen inbreeken en de goederen die aldaar gestoolen worden, gemeenlijk altoos door haar werden verkogt en de gelden daar van komende bij haar genooten. Dat zij gev. benevens haare complices van den 24 september 1765 tot in augustus 1771 buiten de stad gouda veele thuijnen hebben bestoolen met opbrekinge der thuijnhuizen en eenige derselve wijn gedronken, jaa zelfs in een de pot gekookt en gegeeten hebben. Dat mede zij gev. en haare complices in den jaare 1770 en 1771 buiten de stad rotterdam in verschijde thuijnen diversche goederen in groot getal hebben gestoolen. Dat het porcelijn en verdere gestoolen goederen buiten het kooper in den haag bij uijtdraagers en 't kooper aan kooperslagers aldaar is verkogt. Dat zij gev. al verder voortgaande met 't pleegen van diefstallen met brekingen met gen. haare complices in de nacht tusschen den 22 en 23 augustus des jaars 1771 te gorichem in vier thuijnen en thuijnhuizen is present geweest en aan deselve een bijtel heeft over gegeven, waarmede zij de vengsters en deuren hebben open gebrooken en daar vuijt gestoolen, vuijtgesondert de rottingen, een nagtjak, een douzijn theegoed met een goud rantje, een verlakte tabaksdois, een dito melkkannetje, een dito trekpot, een dito theebossie, een dito tabaks confoortje, vier servetten gemerkt J.V.D., een 10v rood koper theeketeltje, een geel kooper confoor, een rood geruijt theedoekje gemerkt A, een roode koopere koffijkan, een blaauw pordeleine suikerpottie, twee kopere theeketels, een dito kleinder, een tinne kom, een dito melkkannetje, een dito tabaksdoos, een dito tabaksconfoor, ses paar porcelijn theegoed, zijnde bruijn, van binnen blaauw, twee gaate gordijntjes, een koopere saktabaksdoos, een tin olij en asijn stelletje, een bruijn gebloemt theekissie, twee groene stoelkussens, een nagt manteltjem een hoedm een tafellaken, agt servetten, twee handdoeken en theedoek, vijf glazen gordijnen, een sits nagtjak, een hoed, een nooteboom theekissie, agt porcelijne kopjes en schoteltjes, een koopere keetel met een pijp, een tinnen tabaksdoos, een tinne in(k)tkooker, twee tinnen kandelaars, twee koopere dito, twaalf pioutre leepels en 11 dito vorken. Eijndelijk

dat zij gevange op den 28 julij 1771 in twee thuijnen geleege buiten de landpoort der stad vianen met een beitel aan het vengster neevens de deur van het thuijnhuijs van een der gem. thuijnen, heeft helpen breeken en vervolgens goederen, meer als een douzijn porcelijne koppies en schoteltjes, eenige metale leepels en vorken, een handdoek, een groote koopere theeketel, een dito klijnder, ses paar groote blaauwe coffij koppen, zeeven of agt paar gecouleurde theekopjes, een bruijn koppie met drie of vier schoteltjes en een handdoek. Dat zij gevange op dit alles geene andere redene van verschooning heeft weeten in te brengen, dan dat zij t uijt armoede gedaan had. Alle welke zaaken importeerende vagebonderijen, verkooping van gestole goederen, adsistentien en pleegen van meenigvuldige diefstallen, zo diverijen met inbreeking en zijn van zeer kwaade en van 11 gereuse gevolgen, welke in een land van justitie niet kunnen geleden, maar anderen ten exempel behooren gestraft te worden. Weshalven zoo concludeert de heer eysser r.o. dat de gevange bij vonnisse van mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois zal worden gecondemneert, gebragt te worden ter plaatse alwaar men gewoon is crimineele justitie te doen en aldaar daar door den scherpregher gebonden zijnde aan een paal met de koorde te worden geworpt, dat de dood na volgt en wijders dat haar doode lichaam zal worden gevoert buiten op t ordinaris galge veldt en aldaar andere ten afschrik op een rad geset tot dat het zelve zal zijn vergaan en eijndelijk dat de gevange zal worden gecondemneert in de koste van haaren gevangenisse en misen van justitie ofte tot andere etc. Zoo is t dat de heeren mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois gesien hebbende den crimineele eijssch en conclusie van den heer bailliuw deeser stadt en den lande van belois en gehoord de vrijwillige confessie van den gevangene, doende regt uijt de naame en van wegens de edele groot mogende heeren staaten van holland en westvriesland, den voorn. gevangenen hebben gecondemneert, gelijk haar edele agtbare haar condemneeren mits deesen omme gebragt te worden ten plaatsen alwaar men gewoon is alhier crimineele justitie te doen en aldaar aan de galge met de koorden te worden gestraft, dat er de dood na volgt. Dat wijders haar doode lichaam zal worden gevoert buiten op het ordinaris galgeveld en aldaar andere ten afschrik publickelijk aan de galge in kettingen te worden opgehangen, 11v totdat het selve zal zijn vergaan en condemneeren den gevangene in de kosten en misen van de justitie. Aldus gedaan en gearresteert bij de heeren mansmannen van de hooge vierschaar van belois alle op den 1 juny 1772 gepronutieert en geexecuteert den 5 juny 1772. In kennisse van mij secretarij adr. n. van overveldt Gevangen den 10 september 1771 Geexecuteert den 5 juny 1772 Mansmannen verklaaren dat den gecondemneerde haarers wetens geen goederen is hebbende, als mede dat deselve onvermijdelijk zo lange ten dienste en bevordering van de justitie in gevangenisse heeft moeten blijven.

5 crimineele eijssch gedaan maaken ende ed. agtb. heeren mansmannen van de hooge vierschaare van de landen van belois overgelevert uijt de naam en van wegens de weledele gestr. heer jan braet bailliuw van denselven lande r.o. eysser in cas crimineel op de confessie op ende jeegens gerritje johanna mangelus bevoorens opgegeven janna kok, tegenwoordig s heeren gevange. alzo gerritje johanna mangelus bevoorens opgegeven janna kok en oud te zijn twaalf of dertien jaaren, dog zoo als uijt desselvs doopcedul gebleeken is reeds op den 28 mej 1758 aan de lemmer in de provincie friesland gedoopt, geboortig van de lemmer, tegenwoordig s heeren gevange voor de hoge vierschaar van mansmannen van den lande van belois, desselve mansmannen buiten pijn en banden van ijseren, bekend heeft ende mede gebleeken is: Dat zij gev. met haaren vader frederik mangelus, haar moeder anna catharina polle, en broeders jurrie, 12 jacob, hendrik en den meede gevange fredrik mangelus, mitsgaders haaren neef anthoon smit overal heen reisende, zonder een vaste woonplaats te hebben, zich heeft gegeneert, met goederen, welke of door haar gevange en het gem. complot, waaronder zij gev. heeft behoort, of door sommigen van hem uijt diversche thuijnen, zoo

alhier om schoonhoven, als in den hage, te ijsselstijn, te utrecht, te delft, te leiden, te gouda, te rotterdam, onder vianen, te gornichem, te haarlem en in 't land van stein en veele andere plaatsen waaren gestoolen, te helpen verkoopen en tot geld te maaken. Dat zij gev. bij de meesten den diefstallen met breekingen is tegenwoordig geweest en ook geassisteert heeft, als onder andere bij die welke in de maanden april 1768, july 1769 en april 1771 in diversche tuijnen, liggende aan de maliebaan buijten utrecht door het complot waartoe zij gev. behoort heeft, zijn gepleegt wanneer zij gev. de aldaar gestoole goederen meede heeft helpen vervoeren. Dat, wanneer in den jaaren 1769, 1770 en 1771 ... PS: de tekst welke hier na volgt, staande op de fo 12 t/m deels fo 15, is in hoofdlijnen overeenkomstig met de opsomming van diefstallen in de voorgaande acte betreff. anna catharina polle en daarom hier weggelaten. 15 Na de conclusie van de eisser met als eis dat zij op het schavot moet staan ten tijde de doodstraf aan anna catharina polle wordt voltrokken en dan 30 jaar in een tugthuis te worden gebracht, volgt het vonnis: Zoo is 't dat de heeren mansmannen ban de hooge vierschaar van den lande van belois gesien hebbende den crimineele eijsch en conclusie van de heer bailliuw deeser stadt en den lande van belois en gehoord de vrijwillige confessie van den gevangene, doende regt en uijt den naam en van weegen de edele groot mogende heeren staten van holland en westvriesland, den voorn. gevangene hebben gecondemneert, gelijk haar edele agtbare haar uijt consideratie van haare jonge jaare condemneeren mits deesen, omme gebragt te werden ten plaatse alwaar men gewoon is, alhier crimineele justitie te doen ende aldaar te blijven staan, geduurende den tijt dat het vonnisse des doods aan de mede gevange anna catharina polle ter executie zal zijn gelegd, dat zij als dan voor den tijd van dertig jaaren zal worden geconsineert in een tugt of werkhuijsen binnen deese provincie, omme met haar handen arbeit de kost te winnen en voorts gebannen worden gelijk haar ed. agtb. nu voor als dan haar gevangene bannen mits deesen, ten eeuwige daagen vuijt de provincie van holland ende westvriesland en condemneeren den gevangene in den kosten van haare gevangenisse en misen van de justitie. Aldus gedaan en gearresteert bij de heeren mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois alle op den 1 juny 1772. Gepronuntieert en geexecuteert den 5 juny 1772. In kennisse van mij secretaris adr. n. van overveldt In de marge staat: gev. den 10 septb. 1771 geex. den 5 junij 1772 Mansmannen verklaren dat de gecondemneerde haares weetens geen goedere is hebbende, alsmede dat deselve onvermijdelijk, zolang ten dienste en bevordering van de justitie in gevangenisse heeft moete blijven.

6 15v crimineele eijsch gedaan makende etc. de ed. achtb. heeren mansmannen van den lande van belois over gegeven uijt de naam ende van weegens den weled. gestr. heer jan braet, balliuw van denselven landen r.o. eysser in cas crimineel op de confessie op ende jeegens frederik mangelus, bevoorens opgegeven, fredrik kok, tegenwoordig 's heeren gevange. alzo frederik mangelus bevoorens opgegeven frederik kok, zoo hij zegt, oud tien jaaren en geboortig van weesel, doch soo als uijt desselvs doopcedul gebleeken is op den 14 july 1761 aan de lemmer in de provincie friesland gedoopt, tegenwoordig 's heeren gevangen voor de hooge vierschaar van mansmannen van de landen van belois, desselve mansmannen buijten pijn ende banden van ijseren, bekent heeft ende meede gebleeken is: dat hij gev, met zijnen vader fredrik maganus, zijne moeder anna catharina pollen ende broeders jurrie, jacob, hendrik ende zijne zuster ende mede gevange gerritje johanna mangelus, mitsgaders zijn neef antoon smit, overal hebbende heen gereist zonder een vast verblijf te hebben. Zig gestadig heeft opgehouden, met bij een geheel aantal van diverijen met inbreekingen, welke of door hem gevangen in het complot, waaronder hij gev. heeft behoort, of door zommigen van hun, in diverse thuijnen en 16 huijzen, zo alhier om schoonhoven, te rotterdam, in den haag, te leiden, te utrecht, te gouda, te delft, te haarlem, te vianen, te gorinchem, in 't land van stein ende op zeer veel andere plaatzen in verschijden jaaren ende op diversche tijden zijn gepleegd, te adsisteeren en zijne voorn. complies voor spion te verstrekken. De tekst welke

hierna volgt, staande op fo 16 t/m 17 is in hoofdlijnen overeenkomstig met de opsomming van diefstallen in de voorstaande acte # 4 betreff. anna catharina polle, en daarom hier weggelaten. 17 Stelt dan tenslotte als eis: dat de gavage zal gecondemneert worden: gebracht te worden ter plaatse alwaar men gewoon is criminele justitie te doen en aldaar te blijven staan, gedurende den tijdt dat 't vonnis des doods aan de mede gevangene anna catharina polle ter executie zal zijn gelegd ende alsdan voor den tijdt van vijf en twintig jaaren te worden geconfineert in een der tucht of werkhuijzen binnen deese provincie, om met zijn handen de kost te winnen ende voorts ten eeuwigen dagen gebannen uijt de provincie van holland ende west vriesland ende dat weijders den gev. zal werden gecondemneert in de kosten van zijne gevangenis ende misen van justitie ofte tot andere etc. 17v Het vonnis van de mansmannen is overeen komstig voorstaande eis. Aldus gedaan ende gearresteert bij de heeren mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois alle op den 1. juny 1772, gepronuntieert ende gexecuteert den 5 juny 1772. In kennis van mij secretaris Adr. van overveldt. In de marge staat: gev. 10-9-1771 geexec. 5-6-1772. Mansmannen verklaren dat den gecondemneerden haarens weetens geen goederen is hebbende, als mede dat deselve onvermijdelijk zo lange ten dienste ende bevordering van de justitie in gevangenis heeft moeten blijven.

7 18 vergadering van mansmannen van de hoge vierschaar van den landen van belois den 11 januari 1774. Present de heeren th. van kempen, dr. cristi(aan) de jonge, dr. carolus carnier, cornelis van den bosch en cornelis de groet. den heer jan braet, bailluw van den landen van belois r.o. legt aan haar ede. achtbare heeren mansmannen van de hoge vierschaar van den landen van belois over zijn ed. bevonden informatien ten lasten van cornelis pietersz knoop, wonende in stolwijk, onder den selven landen van belois, versoekende op de selve tegens denselven cornelis pietersz knoop apprehensie corporeel. Mansmannen verleenen den heer bailliu zijn bovenstaande versoek van apprehensie corporeel contra de voorn. cornelis pietersz knoop.

8 Vergadering van mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois den 29 december 1779. Present den heeren th. van kempen, dr. chr. de jonge, cornelis van den bosch, arn. roels ende cornelis de groet. de heer jan braet, bailluw van den lande van belois r.o. heeft aan MA (= mansmannen??) gecommuniceert dat er voor gerritje johanna mangenus, thans geconsineerde in het tugthuis te gouda, request was gepresenteert, aan zijne doorlugtigste hoogheid den heere prince erfstadhouder om rappel van ban ende ontslag in 't haar constinement vermits voor haar gelegenheid is om met een huibje ... (?) als dienstmeid na oostindien te trekke. Dat het voorst. reqt. was gesonden na de ed. hove van holland om advies, hetwelk favorabel was uitgevallen. Hebbende welgem. heer bailluw geproponeerd of hem. niet zouden goed vinden, ingevallen gunstig voor de voorsr. gerritje johanna mangenus op het gem. reqt. mogte werde gedisponeert, een van de regenten van het tugthuis te goude te qualificeeren haar aan de gequalificeerde om haar af te halen te laten volgen. Waarop gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan, de heer bailluw te bedanken voor de gegeven 18v communicatie ende aan zijn over te laten om een van de gem. regenten te goude voornt. te qualificeren.

9 Vergadering van mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois den 15 april 1795. Present allen. de burger frans van stipriaan, bailluw van den landen van belois r.o. legt aan mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois over, sijne informatien ten laste van jan van meijeren, als knecht gewoont hebbende bij inge verburg te schoonhoven. Versoekende op de faiten daarinne vervat tegens dezelve jan van meijeren decretatie van apprehensie corporeel. Mansmannen van de hoge vierschaar van den lande

van belois accorderen het bovenstaande verzoek en verleen en mits dien decretatie van apprehensie corporeel tegens de voorn. jan van meijeren.

10 Vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 20 april 1795. Present allen. de burger frans van stipriaan bailliuw van den lande van belois r.o. legt aan mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois, over zijne informatie ten laste van jacob verburg, woonende te schoonouwen, versoevende op de feiten daar inne vervat, tegens dezelve jacob verburg decreet van apprehensie corporeel. Mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, geexamineert hebbende de voorn. informatie, bestaende in een confessie van de gevangene jan van meijeren, slaan af het verzoek van decreet van apprehensie corporeel; maar verleen en dagvaarding in persoon tegens de voorn. jacob verburg.

11 Vergadering van mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois den 24 april 1795. Present allen. den burger frans van stipriaan bailliuw van den lande van belois, eisscher in cas crimineel contra jacob verburg gedaagde in persoon bij edicte. Omme eisch of verzoek te aanhoren. Den eisscher r.o. versoeft vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon bij edicte t eerste default en voor t profijt van dien admissie tot 't doen van eene tweede edictale citatie. Mansmannen van den hoge vierschaar van den lande belois verleen en, vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon bij edicte 't eerste default en voor t profijt van dien, admissie tot 't doen ende eene tweede edictale citatie.

12 19v criminele eisch van den burger th. van stipriaan bailliuw der stad schoonhoven en den lande van belois r.o. eisscher contra jan van meijeren tegenwoordig gevangene op de poorte deser stad. Alzo jan van meijeren, geboortig van stolwijk oud ruim vier en twintig jaaren aan mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois buiten pijn en banden van ijser bekent heeft, dat hij gevangene aan de zoon van inge verburg, bij welke laatst genoemde hij gevangene als knecht diende, heeft gevraagd om een stukje orange lint, ziende dat gem. zoon van inge verburg een oranje stuk op zijn hoed had en 't zelve oranje lint op zijn hoed gezet en daarmede derde halve dag gelopen had in de buurt waar in hij gevangene woonachtig was, on aangesien hij gevangene wel wist dat zulx ten strengste verboden en strijdig was met 't placaat van de representanten van t volk van holland. Allen 't welk zijn zaken van zeer kwaade expenitiense gevolgen, strijdig jegens de publicatie van den provisioneele representanten van het volk van holland in dd. 4 maart 1795 en speciaal met 't 2. art. daar inne vervat, en mits dien in een land van justitie niet kanne of mogen worde getolereert, waar an dien ten exempel behoren te worden gestraft. So concludeert de voorn. bailliuw r.o. dat de gevangene bij sententie van mansmannen van den hooge vierschaar van de lande van belois zal worden gecondemneert, 20 omme gebragt te worde ter plaatze alwaar men alhier gewoon is crimineele justitie te doen en aldaar wel strengelijk met roede te worde gegeesselt. Voorts omme vijff jaaren geconseneert en daarna uit dese provintie gebanne te worde, zonder in tusschen daar inne te mogen komen op poene van zwaarder straffe, en dat wijders de gevangene zal worde gecondemneert in de kosten en mise van justitie. (was getekend) frans van stipriaan. Alvoorens over te gaan tot de deliberatie op de voorsz. crimineele eisch en 't arresteeren van een vonnis jegens de gevangene van meijeren, is tot meerder elucidatie van de confessie van den zelve jan van meijeren terwijl hij bekent heeft uit onnoselheid 't orange te hebben gedragen en uit aanmerkinge en redenen voor handen zijn waar uitte supporceeten is, dat de voorn. jan van meijeren geen groot doorsigt van zaken, heeft goed gevonden en verstaan de president en laatste lid van dit collegie nevens den secretaris te committeren om zich sta(a)te collegie te begeven na de poort ter gevangenis van den gem. jan van meijeren, en den zelve af te vragen of hij het orange op zijn hoed heeft geplaatst uit genegenheid voor 't

huis van oranje, dan uit eenige vrees op 't geroep van de soldaten, die hem volgens zijn confessie waren gepasseert en toe hadde geroepen, dat de pruische aankwamen. De voorn. gecommiteerdens zulx verricht hebbende, hebben gerapporteerd, dat de gevange jan van meijeren had bekent zich te hebbe bedient van een orange lind uit vrees op t voorscz. geroep van gemelde soldaaten en geensints uit genegenheid voor 't huis van orange, want dat hij de jegenswoordige constitutie altoos was toegedaan geweest. 20v Mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, gezien en geexamineert hebbende den crimineele eisch en conclusie van den burger frans van stipriaan bailluw van het gemelde land van belois en daar nevens gehoord de vrijwillige cinfessie van den gevange, doende recht uit den naam en van wegens het volk van holland, condemnere de gevange drie dagen te water en brood in besloote hechtenis te worde gehouden en condemnere hem wijders in de kosten ende misen van justitie. Aldus gedaan en gearresteert den 25 april 1795 't eerste jaar der bataafsche vrijheid. In kennisse van mij secretaris (wg) g.v. overveldt. In de marge staat: gev. den 3 april 1795 uitgegaan den 5 mej 1795 Mansmannen verklaaren dat de gev. haars weetens geen goederen is hebbende.

13 21 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 9 mej 1795. de burger frans van stipriaan, balliuw van den lande van belois, eisser in cas crimineel contra jacob verburg gedaagde in persoon bij edicte. de eijsscher r.o. verzoekt, vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon, bij edicte het tweede default en voor het profijt van dien admissie tot het doen van een derde edictale citatie. Mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois verleenen, vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon bij edicte 't tweede default en voor het profijt van dien admissie tot het doen van een derde edictale citatie.

14 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 6 juny 1795. de burger frans van stipriaan, balliuw van den lande van belois eisscher in cas crimineel contra jacob verburg, gedaagde in persoon bij edicte. de eisscher r.o. versoeft, vermits de non comparitie van den gedaagde in persoon bij edicte het derde default en voorts t profijt van dien admissie ex super abundanti tot 't doen van een vierde edictale citatie in persoon, vervolgens omme te dienen van intendith met de verificatien daar toe behoorende. 21v Mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois verleenen vermits de non comparantie van den gedaagde in persoon, bij edicte 't derde default en voor t profijt van dien admissie ex super abundanti tot 't doen van een vierde edictale citatie in persoon vervolgens omme te dienen van indenditie met de vereficatie daartoe behoorende.

15 22 vergadering van mansmannen van de hoogen vierschaar van den lande van belois den 8 julij 1795. Present alle demto duprijs. de bailliuw geeft te vergadering kennis, dat hij eenige informatie heeft bekomen wegens zekere contra revolutionaire uitdrukkingen door cornelis zuidbroek wonende in de vlist, ten huise van den burger albert heijkoop mede aldaar woonagtig op den 29 maart 1795 gebesigd, welke informatie hij bailliuw ter vergadering extieboert. En vermits zodanige bewoordingen niet anders ten doel hebben, dan om den tegenwoordige orde t verzaaken en bestuur, waare het mogelijk omverre te werpen, en aanlopende zijn tegen de publicatie van den 4de maart 1795. Zo proponeerd hij bailliuw dat de voorn. albert heijkoop benevens deszelvs huisvrouw wijntje de baas, als mede hunne dochters trijntje, neeltje en ariaantje heijkoop, mitsgaders pieter blanken en desselvs huisvrouw janna van nooten, gelijk ook dirk vos, hendrik den toom en asimius heykoop, allen wonende in de vlist voornt. en bij den voorscr. bewoordingen van gem. cornelis zuidbroek, blijkens de geexhibeerde informatie, tegenwoordig geweest zijnde voor commissarissen uit de collegie zullen worden gerespireerd en deselve ter zake voorscchr. als getuigen gehoord, ten einde 22v daar na door

hem bailliuw zodanige nadre propositie zoude kunnen worden gedaan, als hij dan nodig zal oordeelen te behooren. Aldus geproponeerd den 8 july 1795. /te tekenen/ f. van stipriaan. Waarop gedelibereert zijnde is goed gevonden ende verstaan omdat de voorsz.uitdrukkingen door den balliuw voorgedragen, van geen consideratie zijn zich daarop niet in te laten.

16 23 Vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 15 augustus 1795. Present: diprijs, van den berg, stam, korevaar en verkly. de bailliuw heeft gecommuniceert, dat hij op donderdag, den 13de dezer maand, zes joden in de vlist ten huise van de weduwe rietveld had geapprehendeert, uit presumtie dezelve waaren behoorende tot die geenens, die het diefstal bij van den ondel in cabauw laast gepasseerde woensdag nacht hadde gepleegt. Waarop de gem. zes jooden een voor een summierlijk verhoort zijn, hebbende de eerste gesegt, genaamd te zijn joseph lion, gekomen van breda, van antwerpen, van brussel, van gent en rijssel, van anas van chambre, van nameus, van hoeij, geboore te nieuw chatel in lotteringen, zijnde op zijn pas van breda geschreven, mijn vriend ik laat u weten, dat de extra post van hamburg gearriveert is. Jacob davids in parijs drie weeken geleden was hij te aaken geweest. De tweede heeft gesegt genaamt te zijn simon joseph, zijnde voorlede zondag morgen, van meersen na den bosch ende na dort vertrokken, met nog een david abram genaamd en vervolgens met den dag weder van dort. De derde heeft gesegt genaamt te zijn hijman starts (harts?) en gepasseerde dinsdag van rotterdam aan 23v het nieuwe veer te zijn over gevaaren en in de nieuwpoot twee nachten te hebben geslapen, en dat hij voorlede maandag acht dagen van meersen was gegaan. De vierde heeft gezegt genaamt te zijn david abram, geboore te amsterdam, woonende te meersen en dat hij voorlede donderdag morgen om zes uren te dordrecht alleen was over gevaaren en naderhand in de niepoort gearriveert was. De vijfde heeft gesegt, genaamt te zijn isaak abraham, geboore te amsterdam, dat hij gepasseerde donderdag morgen van de niepoort, na aldaar een nacht ende twee dagen bij een snijder gelogeert te hebben, alwaar hij met nog drie jooden was gearriveert, vertrokken was. Dat hij 's maandags te voore van breda na rotterdam, en dinsdag weder van daar was vertrokken. De zesde heeft gesegt genaamt te zijn levi salomon, geboore te frankfort en woonende te meersen. Dat hij twaalf dagen geleden van daar was vertrokken op vugt, op masijk, op werd, op den bosch, op rotterdam, alwaar hij gepasseerde donderdag gearriveert was, en na aldaar zig drie dagen te hebben opgehouden, was vertrokken na de niepoort, alwaar hij bij een snijder twee dagen gelogeert was geweest, en zonder eenige koopmanschap had gerijst, om zijn broeder te zoeken, en thuis zijnde onder de armee had gesoetelt.

17 24 Vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 22 julij 1796. Present: diprijs, stam, johannes van den berg, korevaar ende verkleij. compareerde voor mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois pieter alia, zijnde een schaareslijp, oud vijftig jaaren, woonende te utrecht, dewelke laast gepasseerde maandag van daar vertrokken, daags daarna alhier in de stad gekomen was, gearresteerde, hebbende verklaart geen kennis hoe genaamt te hebben, aan de gedetineerden binnen deze stad aan hem voor gedragen. Waar op gedelibereert zijnde, is goed gevonden ende verstaan de voorn. pieter alia uit zijn arrest te ontslaan. De balliuw heeft ter cognitte van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois gebracht, dat aan hem op gistere in de morgenstont circa vier ure, was kennis gegeven, dat in bonrepas ten huizen van arij vermeulen was gepleegt een zeer geweldadigen huisbraak met swaare diefstal. Dat hij daar op terstont zich met twee mansmannen, den secretaris en bode derwaarts had begeven, om van het gebeurde inspectie oculair te nemen en te formeeren een acte van bevind, dewelke hij zoude sijppradictere en ook heeft voorgedragen. Dat hij alle mooglijken recherche hadde gedaan om de daders te ontdekken en machtig te worden, dat zulks van dat gevolg was geweest, dat heden morgen al 24v vroeg binnen deze stad waaren gebracht vijf mansperzonen, die (bij naamen hun onbekent)

volgens de opgegeven signalementen de daaders van het voorst. huisbraak en diefstal waaren en bij welken ook de gestoole goederen waaren gevonden, waarvan hij de balliuw opgave heeft gedaan. Dat gem. vijf mans persoonen door hem waaren in verzekering gebracht, hebbende hij balliuw daar op verzocht decretatie van dezelve gedaane apprehensie. Waar op gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan de verzochte decretatie van de voorsz. gedaane apprehensie aan de balliuw te verleen, zo als dezelve verleent word bij deze.

18 25 Vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 16 augustus 1796. Present allen. In aanmerkinge genomen zijnde de ongelukkige en behoeftige staat waarin arij vermeulen, wonende in bonrepas in den nacht tusschen den 20 en 21 julij l.l. is geraakt wegens het plegen van een zeer geweldadige braak en diefstal ten zijne huize door den vijf gevangenen alhier, mitsgaders dat het hollandsche geld, waaronder ook de zeeuwsche rijksdaalders bij dezelve gevangenen tijde hunner apprehensie gevonden, door hun voorn. arij vermeulen, dewelke bevoorens reeds opgave daar van heeft gedaan, niet verder ten dienste der justitie kan worden geemployeert, om dat het zelve bijna vier weken uit het oog van arij vermeulen en de gevangenen is gebleeven, onder de bewaaring van den balliuw en het eenen stuk gangbaar geld, de andere gelijk is en geen zichtbaar onderschijden teken heeft, het welk van stukken gemaakt goud of zilver doorgaans plaats heeft, is daar op na deliberatie goed gevonden ende verstaan de burger johan goudriaan balliuw van den lande van belois te qualificeeren zo als dezelve gequalificeert word bij deze, om aan de voorn. arij vermeulen af te geven tegen behoorlijke quitantie de penningen bij de gevangene tijde hunner apprehensie gevonden en hem arij vermeulen toebehoorende. En zal hiervan extract aan de balliuw voornt. worde ter hand gestelt om te dienen tot zijn naricht. Door de balliuw gecommuniceert zijnde dat te rotterdam een kist berustende van pieter johannis rosies, 25v gevangene alhier, welke kist door de balliuw van rotterdam in verzekering was genomen en waarin gevonden was een buijkriem met daar in genaaijde zakken en in dezelve aan los geld 17 (19?) zeeuwsche rijksdaalders en in een leere zakje in gem. riem aan contante penningen een ende tagtig guldens en in dat zakje nog een linnen zakje waar in waaren ongeveer zeven brabantischen kroonen. Nog in een andere zak 86 zeeuwsche rijksdaalders, voorts een paar doorlugtig gewerkte zilvere schoengespen, een gestreepte fluweele vesje, een catoene vrouwe sak, een catoene brabantse vrouwe doek, een neteldoekse halsdoek met geborduurde randen, een catoene vrouwe capot of muts, een paar mans ende een paar vrouwe schoenen, een scheermes, een klijn stukje spaansche zeep en een rood, blaauw ende witte militaire pluim. Mitsgaders dat ook nog eenige goederen van de voorn. pieter johannes rosies waaren in de handen van de waard of waardin van de herberg de bonte hond in de zevenhuissteeg te rotterdam, die de gem. goederen niet genegen was af te geven, voorsdat zij betaling hadden bekomen van de verteering die de voorn. p.j.rosies aldaar met zijn complices had gemaakt, of van het geen waarvoor hij had goed gesproken. Is daarop na deliberatie goed gevonden ende verstaan de burger johan goudriaan, balliuw van den lande van belois te qualificeeren, zo als dezelve gequalificeert word bij deze, om van de balliuw van rotterdam te verzoeken de invordering van een gespecificeerde rekening van de waard of wwardin van de 26 schult van de voorn. p.j.rosies ende zijne mede gevangenen, ten einde aan deze vierschaar te verzenden, om te examineren en dezelve na approbatie te voldoen, en voorts om de kist met de daarin gevonden gelden ende goederen over te zenden tegen behoorlijke quitantie. En zal hiervan extract aan de balliuw goudriaan worde ter hand gestelt, om te dienen te zijn naricht.

19 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 7 september 1796. Present allen, demto dipryex de balliuw r.o. verklaarende in de gedane confessie van pieter johannes rosis, francis van den abeelen, adriaan de rijke, joseph huijgen ende laurens huijgen, gevangenen alhier te berusten ende zijne informatien te sluijten, heeft

gedient van dezelve crimineele eisch, op ende jegens de voorn. gevangenen. Mansmannen houden de gem. crimineele eisch op ende jegens de voorn. gevangen in deliberatie, om na behoore te kunnen examineeren.

20 26v vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 10 september 1796. Present allen. johannis goudriaan balliuw van schoonhoven en de lande van belois r.o. eisscher in cas crimineel jegens francis van den abeele, gevangen voor mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois onder een raadhuise der stad schoonhoven. also francis den abeele, zegt nader te zijn francis van essenneer, oud 21 jaaren, geboortig te gent en zijnde van de roomsche religie, aan mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, buiten pijn van ijzer en banden, heeft beleeden en verder is gebleeken: dat de gevangenen in den nacht tusschen den 18 en 19 der maand julij l.l. met zijne mede gevangenen pieter johannis rosis, joseph huigen, adriaan de rijke en laurens huijgen, is geweest aan de molen, 27 staande onder bergambacht, omtrent vijf quartier gaans van de stad schoonhoven, en aldaar aan het huis van de molenaar nabij denzelve molen staande, eerst de deuren en vensters van het zelve molen huis heeft helpen dicht binden, zodanig dat er niemand uit het zelve in de open lucht en also buiten de deur komen konde. Dat de gevangene met zijne gemelde mede complices pieter johannis rosis en joseph huijgen, een boom gehaald hebben met oogmerk om de wooning van denzelve molenaar met geweld open te lopen, ten einde aldaar te steelen, dog dat de gevangene en alle na zijnen gemelde complices, welke daar aan mede de hand geleend hebben, van dat voornemen zijn afgezien, aangezien de bewoners opgekomen waaren ende gerucht begonnen te maken, terwijl pieter johannis rosis den boom dadelijk in het water van de sloot heeft weg geworpen. Dat de gevangene van het zelve molenhuis met zijne complices vertrokken zijnde, op eene klijne afstand van het zelve huis, door behulp van het maanlicht heeft ontdekt dat er nabij eene boere wooning aan de publieke weg, eendvogels in een sloot waaren, welke zij te zamen dood gegooijd en mede genomen, mitsgaderws dezelve op woensdag daar aan volgende, zijnde geweest den 20 julij jongstleden, binnen de 27v stad schoonhoven in een herberg alwaar de wildeman uithangt, opgegeten hebben. Dat de gevangenen met zijne complices, in den namiddag van gem. 20 julij l.l. van schoonhoven vertrokken, en also gedamelijk in het dorp vlist en bonrepas gekomen zijnde, eerst aldaar met zijne complice pieter johannis rosis, in het waterschap de vlist geswommen, en daarna in den avond van gem. 20 julij met alle vier zijne complices alhier mede gevangenen, aan het huis van arij vermeulen melk gedronken en aldaar betaalt hebben, terwijl laurens huijgen voor het zelve huis zijn pijp aangestoken heeft. Dat denzelve nagt van den 20 julij l.l. de gevangene met zijne vier complices desmede gevangenen, is gekomen aan het zelve huis van arij vermeulen, staande in bonrepas voornoemt, alwaar zij des avonds bevorens invoege voorn. melk gedronken hadden en met een swaare boom, welke zij van een verre afstand expresselijk mede gevoerd hadden, de zijdeur van het huys met geweld open gelopen hebben, na dat door hen bevoorens de agterdeur van dat huis was toegebonden. Dat de gevangenen na dat de deur door hem mede was open gelopen, in huis is gegaan, dog korten tijd daar na wederom uit het zelve is gekomen en zig heeft verwoegd bij laurens huijgen, die voor het huis op schildwacht stond en also behulpzaam geweest in het breeken en steelen van de navolgende goederen, als: twee silveren beugeltassen met eenig geld daarin, en twee stalen haken, een silver eau de la 28 reine doosje, een silvere snuifdoos, een paar goude bellen met bruine steenen, drie paar silvere gespen, een paar goude hembdsknopen, een paar silvere broeksknopen, een kist met 28 a 30 zilvere borstrok knopen. Twee paar silveren boekslooten, met twee hondert en vijftig guldens in contante penningen, van alle welke goederen ende gelden hij gevangenen zijn aandeel heeft genoten. Dat de gevangene van daar, na het perpetreeren van het zelve enorm misdrijff weggegaan en de lieden in dat huis also gebonden hebbende laten leggen, met zijne complices

tot boskoop in den avond van de 21 julij l.l. zijn geapprehendeert, en alzo gevankelijk voor deze hooge vierschaar zijn over gebracht geworden. En nademaal uit al het zelve blijkt, dat de gevangene aan samenrotting met andere fameuse schelmen en gaauwdieven, mitsgaders aan het gewelddadig inbreeken in het huis van een stil en vreedzaam burger onder deze jurisdictie, en alzo aldaar diverse goederen te helpen steelen ende met openbaar geweld zig dezelve heeft eigen ende dus aan de zelve gemenezame euvelheden heeft schuldig gemaakt, misdaden welke in een land van goede politie ende justitie nog kunnen, nog mogen worden geleden, of in eenig opzicht voorbij gezien, maar in tegendeel, anderen ten afschrik ende voorbeeld ten aller gestrengste en niet 28v minder dan met de dood behooren te worde gestraft, zonder dat het den gevangene kan verschoonen off zijne straf in eenig opzicht verminderen zijn voorgeven of zo genaamde reden van verschooning, dat zulks zijne eerste misdaat is en dat hij daarom gratie of genade verzoekt. Zo concludeert den eisser r.o. eisch doende en recht vragende op de gevange confessie, in naam van het volk van holland, dat de gevangene ter zaake voornoemt, in het openbaar zal worde gestraft met de koorde, dat de doot navolgt, en dat deszelve lijk na de recht stelling zal worden afgenomen en behoorlijk begraven, ofte dat de gevangene zodanig zwaarder zal worden gestraft, als achter volgens het 1e en 2de art. van het placaat van de staten van holland en westvriesland, tegens dieven en dieverijen van den 19 maart 1614, en andere rechten en wetten van de lande in alle goeden ende oprechte justitie bevonden zal worden te behooren, en dat de gevangene wijders zal worde gecondemneert in de kosten van de processen, als mede in de kosten en misen van justitie. Zo is t, dat mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, hebbende gehoord de 29 confessie van de gevangene buiten pijn van ijzer of banden in judicio gedaan, gezien en geexamineert den crimineele eisch en conclusie door of van wegens den burger johan goudriaan, balliuw der stad schoonhoven en de lande van belois r.o. gedaan en genomen, en voorts gelet op al het geen, waarop in deze te letten stonde en konde of merkte moveeren. Doende recht uit den naam van het volk van holland, condemneeren den gevangene, om gebracht te worde ter plaatse alwaar men gewoon is executie van crimineele justitie te doen, en aldaar door de scherprechter met de koorde te worde gestraft, dat er de doot navolgt. Onverlet aan den voorn. balliuw r.o. om over het lijk van de gevangene dadelijk na de terecht stelling zodanig te disponeeren, als hij ingevolgen de publicatie van de provisioneelen representanten van het volk van holland, van den 6 maart 1795, zal oordeelen te behooren. Ontzeggen den gem. balliuw zijne verdere of andere eisch en conclusie op en jegens den gevangene gedaan en genomen, dan condemneeren niet te min den gevangene in de kosten van de processe en de mise van de justitie. 29v Aldus gearresteert den 10 september 1796 tweede jaar der bataafsche vrijheid. Present alle de mansmannen en gepronuntieert en geexecuteert den 15de daar aan volgende. Present alle de mansmannen. In kennisse van mij secretaris g.v. overveldt. In de marge staat: gevange den 21 julij 1796 geexecuteert den 15 sept. 1796 Mansmannen verklaaren dat hunnes wetens de gevangene geen andere goederen is hebbende, als bij hem volgens een daar van geforvaceerde lijste zijn gevonden.

21 30 johann goudriaan balliuw van schoonhoven en den lande van belois r.o. eisser in cas crimineel jegens adrianus de rijke tans gevangene voor mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois onder den raadhuise der stad schoonhoven. alzo adrianus de rijke, oud zo hij zegt, tusschen de vier en vijf en twintig jaaren, geboortig te ostade bij aalst en zijnde van de roomsche religie, aan mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, buiten pijn van ijzer en banden, heeft beleeden en verder is gebleeken: dat de gevangene in den nacht tusschen den 18 en 19 der maand julij l.l., met zijn mede gevangene pieter johannis rosies, francis van den abeele, joseph huijgen en laurents huijgen, is geweest aan de moolen, staande onder bergambacht, omtrent vijf quartier gaans van de stad schoonhoven ... etc. De tekst welke hierna volgt is overeenkomstig met de vermelde onder # 20 fo 27 etc. en

daarom hier weggelaten. Ook de eis en vonnis zijn eender. 33 Aldus gearresteert den 10 september 1796 het tweede jaar der bataafsche vrijheid. Present allen de mansmannen en gepronuncieert en geexecuteert, den 15de daar aanvolgende. Present alle de mansmannen. In kennis van mij secretaris g. v. overveldt. In de marge staat: gevangene den 21 julij 1796. geexecuteert den 15 septbr. 1796 Mansmannen verklaaren dat hunnes wetens, de gevangene geen andere goederen is hebbende als bij hem volgens een daar van geformeerde lijst zijn gevonden.

22 33v johann goudriaan balliuw van schoonhoven en de lande van belois r.o. eisser in cas crimineel jegens joseph huijgen, thans gevangene voor mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois onder de raadhuize der stad schoonhoven. also joseph huijgen, oud tusschen de een en twee en twintig jaaren, geboortig van ouken over sluijs in vlaanderen en zijnde van de roomsche religie, aan mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois buiten pijn van ijzer en banden, heeft beleden en verder is gebleeken: dat de gevangene in den nacht tusschen den 18 en 19 der maand julij l.l. met zijne mede gevangene francis van den abeele, pieter johannis rosies, laurens huijgen en adriaan de rijken is geweest aan de molen, staande onder bergambacht, omtrent vijf quartier gaans van de stad schoonhoven ... etc. De tekst welke hierna volgt is overeenkomstig met de vermelde onder # 20 fo 27 etc. en daarom hier weggelaten. Ook de eis en vonnis zijn eender. Aldus gearresteert den 10 september 1796 het tweede jaar der bataafsche vrijheid. Present allen de mansmannen en gepronuncieert en geexecuteert, den 15de daar aanvolgende. Present alle de mansmannen. In kennis van mij secretaris g. v. overveldt. 36 In de marge staat: gevangene den 21 julij 1796. geexecuteert den 15 septbr. 1796 Mansmannen verklaaren dat hunnes wetens, de gevangene geen andere goederen is hebbende als bij hem volgens een daar van geformeerde lijst zijn gevonden.

23 36v johann goudriaan balliuw van schoonhoven en den lande van belois r.o. eijsser in cas crimineel jegens pieter johannes rosies, tans gevangene voor mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, onder den raadhuize der stad schoonhoven. also pieter johannes rosies, dog zegt nader zijn echte naam te zijn pieter rotier, oud zo hij zegt 24 jaaren, geboortig binnen de stad amsterdam, dog zegt nader geboortig van kaperik in vlaanderen, en zijnde van de roomsche religie, aan mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois, buiten pijn van ijzer en banden heeft beleden ende is gebleeken: dat de gevangene in den nacht tusschen den 18 en 19 der maand julij l.l. met zijne mede gevangene francis van den abeele, joseph huijgen, adriaan de rijken en laurens huijgen is geweest aan de molen, staande onder bergambacht, omtrent vijf quartier gaans van de stad schoonhoven ... etc. De tekst welke hierna volgt is overeenkomstig met de vermelde onder # 20 fo 27 etc. en daarom hier weggelaten. Ook de eis en vonnis zijn eender. 39v Aldus gearresteert den 10 september 1796 het tweede jaar der bataafsche vrijheid. Present allen de mansmannen en gepronuncieert en geexecuteert, den 15de daar aanvolgende. Present alle de mansmannen. In kennis van mij secretaris g. v. overveldt. In de marge staat: gevangene den 21 julij 1796. geexecuteert den 15 septbr. 1796 Mansmannen verklaaren dat hunnes wetens, de gevangene geen andere goederen is hebbende als bij hem volgens een daar van geformeerde lijst zijn gevonden.

24 40 johann goudriaan, balliuw van schoonhoven en de lande van belois r.o. eisser in cas crimineel jegens laurents huijgen thans gevangenen voor mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois onder de raadhuize der stad schoonhoven. Also laurents huijgen, oud tusschen de 18 en 19 jaaren, geboortig van ouke over sluijs in vlaanderen en zijnde van de roomsche religie aan mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, buiten pijn van ijzer en banden heeft beleden ende ver is gebleken: dat de gevangene

in den nacht tusschen den 18 en 19 der maand julij l.l. met zijne mede gevangene francis van den abeele, pieter johannis rosies, joseph huijgen, adriaan de rijken is geweest aan de molen, staande onder bergambacht, omtrent vijf quartier gaans van de stad schoonhoven ... etc. De tekst welke hierna volgt is overeenkomstig met de vermelde onder # 20 fo 27 etc. en daarom hier weggelaten. Ook de eis en vonnis zijn eender. Aldus gearresteert den 10 september 1796 het tweede jaar der bataafsche vrijheid. Present allen de mansmannen en gepronuncieert en geexecuteert, den 15de daar aanvolgende. Present alle de mansmannen. In kennis van mij secretaris g. v. overveldt. 43 In de marge staat: gevange den 21 julij 1796. geexecuteert den 15 septbr. 1796 Mansmannen verklaaren dat hunnes wetens, de gevangene geen andere goederen is hebbende als bij hem volgens een daar van geformeerde lijst zijn gevonden.

25 43v vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, den 30 december 1796. Presnt allen. in achtginge genomen zijnde dat het tijd word om te procederen tot het formeeren van een nominatie van mansmannen voor de hooge vierschaar van den lande van belois is daar op na delibratie goed gevonden ende verstaan den burger johan goudriaan balliuw dezer stad en gen. lande van belois te qualificeeren, zoals denzelve gequalificeert word bij deze, tot het formeeren van gem. nominatie, mitsgaders om de zelve ter electie te presenteren aan het provinciaal bestuur, of bij absentie van het zelve aan het provinciaal committe van holland. In aanmerking genomen zijnde de extra ordinaire diensten en ugilantie der bij den dienaar der justitie van den lande van belois, bij gelegenheid van de vijf laatste gevangene en geexecutierden voor den hooge vierschaar van gem. lande van belois, is daarop na deliberatie goed gevonden ende verstaan, aan ijder derzelve dienaars toe te leggen een douceur van 25 guldens, wordende burger johan goudriaan, balliuw dezer stad, den lande van belois gequalificeert, zoals dezelve gequalificeert word bij deze, tot voldoening van het voorst. douceur en voorts tot de betaling der onkosten gevallen ter zaake dat zekere pieter alia, zijnde een schaareslijp, te klijnammers geapprehendeert en alhier in verzekering is gebracht en geweest uit hoofde van inspectie, die hij in kennis zoude zijn met voorn. gevangene en 44 geexecuteerden. En zal hier van extract aan den voorn. balliuw worde ter hand gestelt, om hem te dienen, daar en zo hij die nodig zoude mogen hebben.

26 44v vergadering van mansmannen den 6 febr. 1797. Present: diprijs, stam, korevaar, verkleij, kastelein en de vreugt. ontvangen van het departement van algemeen welzijn een request van joh. van den berg aan het prov. committe van holland, houdende verzoek om satisfactie ter zaake de jegenwoordige mansmannen hadde gewijgert met hem te zitten, uit hoofde hij thans niet stemgerecht was, zijnde het het gem. request gestelt in handen van mansmannen, om daar op te dienen van bericht. Waar op gedelibireert zijnde, is goed gevonden en verstaan, de navolgende missive tot bericht aan het voorn. departement af te zenden. vrijheid gelijkheid broederschap mede burgers het heeft u lieden goed gedagt bij marginale apostille van den 27 januarij l.l. van ons te requireeren berigt op de requeste van den burger johannis van den berg, tendeerende om aan hem voor de ongehoorde en flettirsante behandelingen (zo hij uitdrukt) bij geleegenheid hij op den 20e van gem. maand january geconvoceerd was op het huis der gemeente ten einde aldaar op nieuw als mansman van onze vierschaar door de balliuw te worden beedigt de noodige satisfactie te bezorgen en wel ter zaake de 45 voorzitter tileman deprijcx voor dat wij als mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois in den eed genoemd wierden, hadde gezegt, dat mansmannen geen zitting konde hebben met ijmand die geen stem geregtigde was, het welk bij naadere explicatie op hem johannes van den berg was toegepast. Wij haaste ons derhalve om bij deeze zo spoedig als het ons eenigsints mogelijk is geweest aan u lieden onder het oog te brengen, dat wij den burger johannis van den berg erkennen voor een man die altois voor het patriottisme zich heeft verklaard, dog die tevens zijne gebreeken heeft en die als stemgeregt burger met relatie

tot de verkiezing van nieuwe raaden der gemeente deezer stad is afgeweeken van zijne verpligting en het voorschrijft daar omtrend door de respectieve grondvergaderinge alhier gearresteerde, Lecht en een weldenkent stemgeregt individu en voor al een patriot niet ten hoogste aangelegen en behoord hij niet met eige oogen rond te zien naar dezulken zijne meede burgeren, welke hij oordeeld het meest bekwaam te zijn tot het waarnemen van het openbaar bewind en de stedelijke belangen. Dan vestige wij ons oog op het reglement voor de respectieve grond vergaderinge binnen deeze stad, gearresteerd door de gesamentlijke grond vergaderinge, waar teegen de burger joh. van den berg zig nimmer heeft verklaard, en waar in de raad der gemeente met een commissie uit de burgerij geenzints een eenig articul, zo als men zulks doet voorkoomen willekeurig heeft goed gevonden in te voegen, veel min het articul door de burger johs. van denn berg en zijn request aangevoerd, dan moeten wij ons ten hoogsten verwonderen over de demarches van de voorn. johs. van den berg, aangezien het 1e art. van het 45v 8e hoofdstuk over de wijze der verkiezing van nieuwe raade, woordelijk dus luidt elk burger is verplicht in zulk een belangrijke zaak zijne stem uit te brengen - en verder opmerkende dat het 11e art. in deze zelvde bewoordinge lecht - niemand der stemgeregtigdw zal vermogen, zijn billiet oningevuld te rug te geven of zal dadelijk vervallen als stem geregt burger en verstooken zijn van de voorrechten waarop hij te voorn. aanspraak had -. Daar bij accedeerd nog, dat bij de laatste verkiesing van raade der gemeente deezer stad in de maand pvtobter l.l. aan alle door de respectieve grondvergaderingen erkende stemgeregte burgers zijn rond gezonden stembillietten met insertie van het gem. 11e art., het welk bij de voorz. burger johs. van den berg geen ander gevolg heeft gehad, dan dat hij zijn stembilliet oningevuld heeft terug gegeven, en dus zich schuldig gemaakt aan transgressie van het meer gemelde 11de art. bij een grond regel door het volk geconstateerd- als men na de zaak in dat aspect beschouwd, zoo blijkt het van zelve dat u geene de minste incongruiteit in resideert dat de stem opneemers hebben goed gevonden de burger johs. van den berg als niet gestemd te reekenen, dat de krijgsraad dezelve johs. van den berg heeft gesupendeert als capitein der schutterij en dat wij hebben geoordeeld, dat hij niet als mede lid van onse vierschaar konde worde geadmitteerd. Wij vergenoegen ons dit een en ander aan de overweeging van u liede te hebben voor gedraagen, terwijl wij leets verkiezen de odieuse insinuatie in de requeste van johs. van den berg nopens het gedrag van de raad der gemeente met betrekking tot het rond zenden van stembillietten (zo hij zegt) aan de huise 46 van de grootste en voornaamste oproerkraijers en oranje aanhangers, om in geen onaangenaam detail te vallen, alhier te menageeren. Alleenlijk moeten wij daar op remarqueeren, dat indien daar omtrend een abuis mogtt plaats gehad hebben, het te verwonderen is, dat de burger johs. van den berg, als die tijds meede raad der gemeente zijnde, zulks zoo veel mogelijk was, niet heeft teegen gegaan en voor het belang van het volk als een braaff vertegenwoordiger past is opgekoomen- wij lasten ook daar zijn geavanceerd omtrent het erkennen van de wettige volkstem alhier. Dat is mogelijk te adschribeeren aan een nog al te groot attachement aan de voorige volkstem binnen deze stad, toen de zelve in een gering hoopie persoonen bestond, welks grondvergaderinge niet zoo regelmatig en bescheijden waaren, als de jegenwoordige, doch waar aan zig alles egter moet submitteeren waar mede wij deze zullen besluiten in die hoop en verwagting, dat op het verzoek van de burger johs. van den berg geen favorabel regurard zal worden genoomen. Heil en broederscahap: mansmannen van den hooge vierschaar van den lande van belois. Ter ordonnantie van dezelve (was geteekent) g. v. overveldt. In de marge staat: schoonhoven den 8 februarij 1797 het derde jaar der bataafsche vrijheid. Aan het departement van algemeen welzijn in den haag.

27 46v vergadering van mansmannen van den 19 juny 1799. Present: diprijex, stam, p.j.van oosterhout, korevaar en verkleij. ontvange een missive van laurens huijghen gedetineerde in het werkhuis te gouda, geschreeven aldaar den 12 september l.l. houdende en te kennen geven

van zijn berouw over zijn begaanen misdaat, waarover hij den 15 september 1796 deze vierschaar was gevonnist mitsgaders van de ongelukkige omstandigheid waar in hij zich beschout door het insien van de langen tijd, die hij nog volgens zijn vonnis zouden moeten zitten. Vertrouwende op de mensch lievenheid en ver uit gestrekte goedentierenheid van dit collegie, heeft verzocht versagting en vermindering van tijd zijner consinementen. Waar op gedelibereert en daar bij in aanmerkinge genomen zijnde, de zijdelingsche goede informatie van het comportedement van de voorn. laurens huijghe, is goed gevonden en verstaan, het constinement van derselve te verminderen provisioneel met vijf jaaren, waar van de balliuw heeft aangenomen kennis te geven aan de regenten van het werkhuis te gouda. Voorts is geresolveert alvorens finaal op het voorst. verzoek van de voorn. laurenshuijghe te disponeeren, een missive af te vaardigen aan gem. regenten met verzoek om informatie hoedanig de conduites zijn van meergem. laurens huijghe en of hij dien volgens zoude meriteeren een meerdere vermindering van confinement.

28 47 Ontvangen een missive van den president en raaden in het hof van justitie over de voormalige gewesten van holland en zeeland, geschreeven in den haag den 25 april l.l. houdende een aanschrijving om ten spoedigste aan den agent van justitie opte geven zodanige ambtenaren, bedienden of die eenige post hoegenaamd bekleeden en waarnemen onder het ressort dezer vierschaar die tot dus verre nog geen stemgerechtigden zijn, nog zich in de stemregisters hebben doen inschrijven. Waar op gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan aan de agent van justitie bij missive op te geven, dat aan dit collegie onder deszelvs ressort niet bekend zijn zodanige ambtenaren, bedienden of die eenige post hoegenaamd bekleeden, die tot dus verre nog geen stem gerechtigden zijn, nog zich in de stemregisters hebben doen inschrijven.

29 Ontvangen een missive van den president en raaden in het hof van justitie over de voormalige gewesten van holland en zeeland, geschreven in den haag den 28 meij l.l. houdende een last en aanschrijvinge, om zodra een lid der plaatselijke gewapende burgermacht bij deze vierschaar tot eenige infameerende straf mogt zijn verwesen, daar van in tijds en voorde executie van zodanig vonnis kennis te geven aan de raad van administratie onder welks indicature zodanig persoon, als gewapende burger behoort, ten einde gem. raad van administratie alzo worde in staat gestelt, om bevoorens te kunnen handelen in conformiteit van art. 4 van het 11 hoofdstuk van het reglement voor de gewapende burgermacht, vervat in de publicatie van het uitvoerend bewind van de 7 meij 1799. Waarop gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan het zelve voor notificatie aan te nemen en 47v zich daar na te gedragen.

30 De burger jan goudriaan balliuw der stad schoonhoven en de lande van belois r.o. legt aan mansmannen van de hooge vierschaar van gem. lande over zijne precedente informatien ten laste van theodora morgenkam, huisvrouw van jan kool, woonende in stolwijk, onder denzelve lande van belois, verzoekende op derzelve tegen den voorn. theodora morgenkam apprehensie corporeel zo zij te bekomen mochte zijn, en zo zij niet te bekomen mochten zijn, als dan dagvaardinge in persoon. Mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois verleen en aan den balliuw de versochte apprehensie corporeel op theodora morgenkam, huisvrouw van jan kool, wonende in stolwijk, zo zij te bekomen mochte zijn, en zo zij niet te bekomen mochte zijn, als dan dagvaardinge in persoon.

31 48 gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan den agent van justitie der bataafshce republiek. mede burger ter voldoening aan de aanschrijvinge van den president en raden in het hof van justitie over de voormalige gewesten van holland en zeeland van dato 25 april l.l. vinden wij ons verplicht

aan uw op te geven, dat aan ons niet bekend zijn eenige ambtenaaren, bedienden of die eenige post hoegenaamd bekleeden en waarnemen onder ons ressort, die tot dus verre nog geen stemgerechtigden zijn, nog zich in de stemregisteres hebben doen inschrijven. heil en broederschap. Balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois. (Was get.) joh. goudriaan. Ter prdonnantie van balliuw en mansmannen voornoemt (was get.) g.v.overveldt. Links staat nog: schoonhoven den 22 junij 1799, het 5de jaar der bat.vr.

32 48v gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van den hooge vierschaar van den lande van belois aan de eerste kamer van het vertegenwoordigend lichaam des betaaf-sche volks. mede burgers willem kastelein geweest ald. van ons collegie uit de jurisdictie van stolwijk, meter woon vertrokken zijnde, waardoor zijn plaats is komen te vaceeren, zo dragen wij aan u lieden voor de burgers: gerrit uitenbroek adrianus de ruijter jan van dam en adriaan blanken jz. ten einde uit dezelve een volgens de jegenswoordige order van zaaken in den plaats van de voorn. willem kastelein tot mansman onser vierschaar zoude kunnen worde geelingeert. Na u lieden in de bescherminge godes te hebben aanbevolen, noemen wij ons U lieden mede burgers, balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois. (was get.) joh. goudriaan. Ter ordonnantie van balliuw en mansmannen voornt. (was get.) g.v.overceldt. Links staat nog: schoonhoven den 22 junij 1799 het 5de jaar der bat. vr.

33 49 gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan de regenten van het werk of tuchthuis te gouda. mede burgers laurens huijghe thans geconsineert in het tuchthuis binnen u lieden stad, zich in scriptis aan ons geadresseert hebbende met betuiging van berouw over zijn begaanen misdaat, waar over hij door ons is gestraft, en tevens met versoek om vermindering van de tijd van zijn confinement, het welk wij hem provioneel voor den tijd van vijf jaaren wel hebben willen vergunnen, dan alvorens finaal te disponeeren hebben wij nodig geoordeelt vanu lieden te versoeken eenige informatie, hoedanig de conduites zijn van de voorn. laurens huijghe en of hij dienvolgens zoude meriteeren een meerdere vermindering van confinement, als voorschreeve is. heil en broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois (wg) joh. goudriaan. Ter ordonnantie van balliuw en mansmannen voornt. (wg) g.v.overveldt. Links staat: schoonhoven den 22 junij 1799 het 5de jaar der bat. vr.

34 49v vergadering van mansmannen den 24 junij 1799. Present: dipryex, stam. p.j. van oosterhout, koorevaar, verkleij en vreugt. in aanmerkinge genomen zijnde, dat de zaak ten laste van theodora morgenkam, huisvrouw van jan kool, woonende in stolwijk, thans gevangene onder het huis der gemeente alhier, bij nader onderzoek en verhoor is gebleeken, niet van zodanige importanti te zijn, als men zich in den beginne voorgesteld had, is daar op na delib-eratie unaniem goed gevonden en verstaan de voorn. theodora morgenkam huisvrouw van jan kool, onder handtasting sub poena confessi en convicti uit haar detensie te ontslaan, het welk de gem. theodora morgenkam is aangezecht en met der hand door haar is aangenomen. Links staat: gevange den 19 junij 1799, ontslagen den 24 daar aan volgende.

35 50 gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan de regenten van het werk of tuchthuis te gouda. mede burgers ter onser kennis gekomen zijnde, dat laurens huijghe geconfineert in het tuchthuis te gouda, nog onbewust is dat op derzelve verzoek bij zijne missive om vermindering van tijd zijner confirement, het zelve den 19 junij 1799 door ons voor den tijd van vijf jaaren provisioneel is vergunt, het welk hij bij missive den 22 daar aan volgende aan u.l. hebben gecommuniceert, met verzoek om eenige informatie nopens de conduites van de voorn. laurens huijghe en of hij

zoude meriteeren een meerder vermindering van conginement, als voorsr. is. Zo verzoeken wij u.l. de voorst. onse verleende vermindering van den tijd van vijfs jaaren aan de meergen. laurens huijghe bekend te maaken. heil en broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois (wg) t. dieprijex Ter ordonnantie van balliuw en mansmannen voornt. (wg) g.v. overveldt. Links staat: schoonhoven den 30 maart 1801 het 7de jaar der bat. vr.

36 50v vergadering van mansmannen den 28 oktober 1801. Present: stam, p.j. van oosterhout, korevaar en verkleij. ontvangen en gelese een missive van laurens huijghe, geschreeven te gouda den 5 september l.l., houdende versoek om nog eenige gratie of vermindering van tucht of om zijn perzoon te stellen ten dienst dezer republiek. Waar op gedelibereert zijnde, is goed gevonden en verstaan, per missive bij regenten van het tuchthuis te gouda te informeeren, of het gedrag van de voorsz. laurens huijghe zodanig is, en hij zoude moriteeren dat op zijn versoek om meerdere vermindering zijner detensie reguard geslagen zoude kunnen worden. En daar op een voldoende antwoord ingekomen zijnde, nu voor als dan, de detensie in het tuchthuis te gouda van den meergem. laurens huijghe andermaal met vijf jaaren te vermindere, zo als geschied bij deze. Wordende den balliuw en president gequalificeert, om het gem. antwoord voldoende bevonden hebbende van de voorsz. vermindering der dentensie van laurens huijghe per missive kennis te geven aan de regenten van het tuchthuis te gouda.

37 51 gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan de regenten van het werk of tuchthuis te gouda. mede burgers laurens huijghe onze geconfineerde in het tuchthuis te gouda zich aan ons geadresseert hebbende, met bede om nog eenige gratie of vermindering van zijne tucht, zo verzoeken wij (alvorens daar op te disponeren) door u.l. te werden geïnformeert of zijn gedrag zodanig is, en hij zoude meriteeren, dat op zijn versoek om meerdere vermindering zijner detensie reguard geslagen zoude kunnen worden. Heil en broederschap. Balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois (w.g.) t. dieprijex president. Ter ordonnantie van balliuw en mansmannen voornoemt (wg) g. v. overveldt. Links staat: schoonhoven den 29 oktober 1801, het 7de jaar der bat. vr.

38 51v gelijkheid vrijheid broederschap balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan de regenten van het werk of tuchthuis te gouda. mede burgers Het verzoek van lourens huijghe geconfineerde in het tuchthuis te gouda, om nog eenige gratie of vermindering van tucht boj ons in overweging en daar bij in achtinge genomen zijnde u.l. bericht, dat hij zich aan zijne tucht gedraagt en dus wel verdient dat door zijne rechter gratie aan hem word bewesen, zo hebben wij daar op goed gevonden, het confinement van de voorn. lourens huijghe nog met vijf jaaren te verminderen, aanvang genomen hebbende den 28 oktober dezes jaars 1801, zodat aan hem nu in het geheel tien jaaren ter vermindering zijner confinement zijn vergunt, waarvan wij aan u.l. bij deze kennis geven, met verzoek zilks aan den meergem. laurens huijghe te verwittigen. Heil en broederschap. Balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois (w.g.) t. dieprijex president. Ter ordonnantie van balliuw en mansmannen voornoemt (wg) g. v. overveldt. Links staat: schoonhoven den 6 november 1801, het 7de jaar der bat. vr.

39 52 Vergadering van mansmannen den 27 maart 1802. Present: diprijcx, p.j. van oosterhout, korevaar en verkleij. de burger johan van goudriaan balliuw der stad schoonhoven en den lande van belois r.o. voordragende zijne precedente informatie ten laste van dirk de vos, woonende ... (open gelaten) verzoekt op de faiten daar inne vervat apprehensie corporeel, of dagvaardinge in perzoon, na goedvinden van de vierschaar. Mansmannen van de hooge

vierschaar van den lande van belois hebben goed gevonden, met de finaale deliberatie op het voorsz. versoek te super cedeeren tot het collegie compleet zal zijn.

40 52v pro justitia. ik onder geschreeve cornelis snoek, bouwman, woonende in het beijersche onder stolwijk, verklaare ter requisitie van mr. henricus christiaan van der kop hoofd officier der stad schoonhoven mitsgaders balliuw van den lande van belois r.o. waar ende waarachtig te zijn, dat ik onder geschreven op donderdag die geweest is den 29 maart dezès jaars 1804 des morgens tusschen vijf en half zes uren, van 't bedde opgestaan zijnde, de middendeur van de keuken hebben opengedaan, om alzo bij de koeijen te komen, wanneer recht uijt zag, dat er twee glazen in het raam, boven het vengster uit gebrooken waaren, als mede dat het vengster en 't raampje open stonden. Dat ik onder geschreven zulks ziende ontstelde en mij omkeerende zag na den middendeur van t voorhuis. Dat ik onder geschreven de voorst. middendeur open doende in het voorhuijs midden op de grond zal liggen een stuk van een bedde tijk (dat in 't achterhuijs voor de koeijen opeen een rietmat gehangen had) met een beslaags schop er op, als mede dat de kist van mij onder geschreeve in het voorhuijs gestaan hebbende voor de deur was weggehaald, blijkende uit de moeten, staande in de grond voor de straat voor de deur. Dat de kist aldaar was ter neder geset geworden en vervolgens weggebracht en mede genomen. Dat ik onder geschreeve zulks verneemende zeer intsteld ben geworden en om hulp geroepen hebbe, wanneer mijne naaste buurman pieter baas met zijne zuster op t misbaar van mij ondergeschreeve zijn koomen aanloopen, aan welke van mijn bevindingen kennisse gaf. Dat ik ondergeschreeve door ontsteltenisse niet kunnende gaan, de voornoemde pieter baas met zijne zuster het spoor door de slijk leggende van kromme voeten op de koussen zijn nagegaan en omtrent 40 a 50 roeden van t huijs van mij obdergeschreeve de kist op zijde leggende hebben gevonden in de slijk. Dat dezelve aan mij ondergeschreeve toe geroepen hebbende, dat de kist aldaar lag, ik ondergeschreeve mede daar na toe ben gegaan, wanneer ik ondergeschreeve met de voorn. pieter baas, de kist na mijn huijs hebben gedraagen, wanneer bespeurd hebben, dat de spitgraaf gestaan hebbende achter de deur, weggenomen en op de zoldertrap van 't voorhuis gezet was tegen de muur en als toen bij 't nasien van de kist bevonden, dat het slot van de kist en het slot van de lade in de kist er afgebrooken waaren, leggende nog in de kist een sergie vrouwe rok, twee gedrukte vrouwe rokken, twee a drie wolle schortelrocken (zonder 't zelve precise te kunnen bepaalen), verschijde rolletjes lappen van onderscheide goed, een a twee keurslijven, 't zij stijve of slappe, een zilver doorluchtig knoopje, 53 twee pakjes met duijten van een gulden ijder en eenige brieven. Dat ik ondergeschreeve daar op met de meergen. pieter baas ben gegaan buijten om t huijs aan de oostzijde, het spoor van kromme voeten en op de kousen leggende zo in de slijk als koemisse volgende en als toen bevonde hebben, dat het kloofblok hebbende geleegeen op het noordeinde van de schuur van daar was weggenomen en gebracht op het noordeinde van het huijs aan de oostzijde van de schuur, en gezet onder 't venster uijt 't welke glazen uit gebrocken waaren. Wanneer wij te zamen vervolgens ons wederom t spoor van kromme voeten en op de koussen over de misvaal zijn terug gegaan, na de oostzijde van het huis. Dat ik ondergeschreeve zeer ontroerd zijnde, daadlijk ben gegaan na stolwijk bij de schout, aan welk hoe zeer verward van een en ander kennisse heb gegeven, wanneer dezelve mij ondergeschreeve ten eerste ader gelaaten en gezegt heeft, dat ten spoedigste daar van aan de balliuw kennis moet geven. Dat ik ondergeschreeve daar op bij de balliuw gekomen zijnde aan dezelve in die compissie na mijn beste onthoudenisse hebbe gegeven, dat uijt de kist gestolen was: een lange buul met geld, dog niet te kunnen bepaalen hoeveel geld, een goude hals ketting van vier snoeren met een steneboot en bruijnachtige steeneplaat er in, een bloedcoraale halsketting van twee snoeren met een goude groeijsboot met een goud mannetje en trompetje onder de steen en een paar goude oorbellen met bruijne steenen, een goude borst gesp, een goude vrouwe ring met een hapertje er in, een dito met een bruijnachtige steen, hart

gewijze, een dito gespringje, enige wijnige doorluchtige zilvere hemdروككnoopen, eenige vrouwen rokken en mantals en een roode damaste hemdروك, dog dat als toen nog vergeeten had op te geeven en zulks mij nader herinnerd hebben, dat onder de gestolen goederen mede nog behoorden een paar gouden doorluchtige boortmouwknopen, een zilvere beugeltas met een schaar half zilver, glad en onbewerkt zijnde hangende aan een zilvere ketting van twee snoeren, als mede dat aan de roode damaste hembdروك eene rits van zilvere knopen is. Eindigende ik ondergeschreeve hiermede deze mijne verklaringe voor reden van wetenschap, gevende als in de text, voorts dat hetzelfde also bevonden en gesien hebben en verder van mijn ijge fait is geweest, alsmede dat alle het zelve mij nog is in versche geheugenisse, bereid zijnde het zelve des noods en daartoe versocht wordende, nader met solemneele eede te bevestigen. Actum schoonhoven dezen 11 april 1804 (was getekent) cornelis snoek. 53v Compareerde voor gijsbert stam en petrus johannis van oosterhout mansmannen van den hooge vierschaar van den lande van belois, de voorn. cornelis snoek, dewelke bij recollement op deze zijne voorenstaande attestatie gehoord zijnde, nadat hem dezelve van woorde tot woorde was voorgelesen, verklaarde zijn gedepoteerde als nog waar ende waarachtig te zijn, zeggende daar op (zo waarlijk helpen mij god almagtig). Actum schoonhoven den 11 april 1804. (onderstont) in kennisse van mij secretaris (was getekent) g.v. overveldt.

41 54 vergadering van mansmannen den 26 junij 1805. Present: a. milius junior, stam, p.j. van oosterhout, koorevaar, van baren en van dam. gedelibereerd zijnde op eene missive van laurens huijghe, geconfineerde in het tuchthuijs te gouda, van dato den 2 maart 1805, verzoe-kende nog eenige gratie en vermindering van zijn confinement te mogen verwerven en daar bij in aanmerkinge genomen zijnde de allenzints favorable rapporten ten opzichte van denzelven en dat dus meriteerd, dat door zijn rechter eenige gratien aan hem word beweesen, is goed gevonden en verstaan, deszelfs confinement nog met drie jaaren te verminderen, te reekenen aanvang te neemen met den 15 september dezes jaars 1805, zo dat deszelfs confinement als nu zal komen te cesseeren met de 15 september van het jaare 1808 en daar van bij missive kennisse te geeven aan de regenten van het tuchthuijs te gouda.

42 54v balliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois aan regenten van het tuchthuijs te gouda. het verzoek door laurens huijghe, geconfineerde in het tuchthuijs te gouda, om nog eenige gratie en vermindering van zijn confinement te mogen verwer-ven, bij ons in overweging en daar bij in aanmerking genomen zijnde de allezints favorabelen rapporten ten opzichte van denzelven, en dat dus meriteerd, dat aan hem eenige gratie word bewezen, hebben wij goed gevonden het confirement van de voorn. laurens huijghe nog met drie jaaren te verminderen, te reekenen aanvang te neemen met den 15 september dezes jaars 1805, zodat deszelfs confinement zal komen te cesseeren met den 15 september van den jaare 1808, waar van wij aan u.l. bij deeze kennisse geeven, met verzoek om de voorn. laurens huijghe daarvan te willen informeren. Waarmede wij, na u.l. in de bescherminge des aller hoogsten aanbevolen te hebben, blijven bailliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois. Ter ordonnantie van bailliuw en mansmannen voornoemd (was get.) h.c. van der kop. Links staat nog: schoonhoven den 14 augustus 1805. 55 en 55v zijn blanco

43 56 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois den 18 maj 1808. Present: a. milius, g. stam, c. korevaar en g. van den neut. presentatie mr. johannes van koetsveld van ankeren, hoofd officier der stad schoonhoven en penning bailliuw van den lande van belois r.o. eisscher contra adriaan de ruiters, wonende te proc. stolwijk, gede. om eisch te doen. penning voor de eisscher r.o. en met denzelven insudicio present, legd over acte van citatie en relaas, mitsgaders eisch en conclusie met de verificatien daartoe behoorende, volgens inventaris en verzoekt daar op recht.

44 compareerde voor mansmannen van de hoge vierschaar van den lande van belois gregorius cornelis penning als procureur van den weled. gest. heer mr. j. van koetsveld van ankeren, hoofd officier der stad schoonhoven en bailliuw van den lande van belois, r.o. eisser contra adriaan de ruiter, wonende te stolwijk, gede. Ende dede zeggen: dat den gede. woensdag den 7 october des gepasseerde jaars 1807, twee personen, genaamd adriaan blanken en cornelis van dam, waar van laatst gemelde heeft opgegeeven de jager te zijn van de gede., heeft gezonden om met de lange jagt te jagen op de afgepaalde en geregistreerde jagt van den heerlijkheid goudriaan, welke gevangen hebben de drie hazen aldaar op de daad gevonden zijn, zoals uijt het relaas van den opzichter der jagt breeder blijkt, terwijl daar en boven den gem. jager, als zodanig bij het jagtdepartement niet bekend is, of deszelfs naam aldaar behoorlijk en ingevolge art. 33 van het reglement is geregistreerd. En daar den ged. behoord bekend te zijn, dat zulks regelregt strijdig is met de bepalingen van het reglement op het stuk der jagt van dato 8 maj 1807 en speciaal met art. 31 van het zelve, en hij van 56v het zelve en hij ged. alzo dadelijk heeft geineurreerd de boete bij dat articul bepaald. Mits welke en andere redenen en middelen, is 't nood, nader te allegueeren, voorn. procureur in den naam als boven eisch doende concludeerde, dat den ged. bij vonnisse van deeze hooge vierschaar zal worden verklaard, ingevolge art. 31 van het reglement op de jagt, in dato 8 mej 1807 van het recht der jagt verstoken te zijn, en daar en boven zal worden gecondemneerd om aan den eisscher r.o. tegens quitantie op te leggen en te betaalen eene somme van vijftig guldens, ter voldoening aan den inhoud van het gemelde 31 art. van het hiervore gemelde reglement, en ter zake bij den middelen deezes omschreeven, cum expensis ofte tot anderen etc. (was get.) g.c. penning procr. De ged. in judicio present antwoord als in geschrifte.

45 conclusie van antwoord en presentatie gedaan maken voor mansmannen van de hoogen vierschaar van den lande van blois over gegeven door ofte van wegen a. de ruiter, wonende in stolwijk contra den weled. gest. heer en mr. j. koetsveld van ankeren, hooft-officier der stad schoonhoven en balliuw van de lande van blois, eijsser r.o. den gedaagde in juditio present, ontkend geensints, dat desselfs jager cornelis van dam ter dier tijd drie haasen heeft gevangen op de heerlijkheid goudriaan, maar negeert ten sterksten, dat die heerlijkheid, ingevolge het reglement in dato 8 mey 1807 art. 11 is afgepaald geweest ter dier tijd op een distantie van 120 a 150 roede met palen van vijf voeten hoog, met eene daar aan gehegt bord, waarop gesteld moest zijn geweest privative jagt met den naam van den eigenaar of huurder, en dus 57 ingevolge de wet behelsende algemeene bepalingen op de jagt etc. in dato 17 april 1807 art.8 den eigenare dier gronden het exclusief recht niet begeert heeft uit te oefenen, maar dit aan een ieder heeft vrijgesteld. Dat daar en boven gemelde jager als zodanig niet bekend zoude zijn bij het jagt departement of deszelfs naam behoorlijk en ingevolge art. 33 van het reglement is geregistreert en dus den gedaagde zoude geineurreerd hebben de boeten bij art. 31 van gemelde reglement bepaald. Hierop zal den gedaagden alleen de eer hebben aan den rechter over te leggen zijn acte van jagt, zonder iets meer op dusdanige aantijgingen te willen bij brengen, als zijnde naar des gedaagdens inzien genoegzaam om dusdanige eysch te deneren. Mits welke en andere redenen en middelen is het nood, nader te allegeeren voorn. gedaagden antwoordende concludeerde, dat den eysscher bij vonnisse van mansmannen van den hoogen vierschaar van blois werden verklaard in zijn genome conclusie op en jegens den gedaagden, dien volgende zo hij ten deeze geroepen is, zal werden geabsolveert van de instantie met condemnatie van den eijsscher in de kosten cum expensis ofte tot anderen etc. (was get.) A. de ruiter.

46 penning als procureur van den eisscher r.o., alvorens te repliceren, verzoekt visie in judicio van de acte, waarop den ged. zich ten deezzen beroept. Penning als proc. van den

eisscher r.o. repliceerende op des gede. conclusie van antwoord, persisteerd bij zijn eisch en conclusie op ende jegens den ged. gedaan en genomen. De ged. in judicio present persisteerd voor duplicq. IN NAAM DES KONINGS. mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, gezien ende geexamineerd hebbende de schriftelijke eisch en conclusie, door den eisscher r.o. op ende jegens den ged. gedaan en genomen, mitsgaders de stukken ter wederzijde over gegeven ende voorts gelet hebbende op alle het geene waarop in deezen te letten stond en eenigzints konde ofte mogte moveeren, doende, ingevolge 18 articul van de wet op de jagt, dato 17 april 1807 de plano, recht in den naame ende van wegens zijne majesteit, den koning van holland, verklaaren den gede. ingevolge 't reglement op de jagt in het koninkrijk holland, dato 8 maj 1807 van het recht der jagt verstoken te zijn; condemneeren voorts den ged. om aan den 57v eisser r.o. tegens quitantie op te leggen en te betaalen de somme van vijftig guldens ter voldoeninge aan het voorsz. reglement, ter zake bij de voorsz. conclusie van eisch breeder vermeld en condemneren wijders den gedaagde in de kosten van dezen differente ter tauxatie en moderatie van mansmannen voornoemd. Bepaald en vastgesteld bij arnold melius, gijsbert stam, cornelis korevaar en gerit van der neut, mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois en geprocurettieerd den 18 maj 1808. In kennis van mij secretaris (wg) h.l. van der kope.

47 Op heden den 19 maj 1808 compareerde ten secretarije van de hooge vierschaar van den lande van belois, adriaan de ruijter, wonende te stolwijk, dewelken verklaarde zich zelve te stellen reformant aan den hove van justitie in holland, van zodanig vonnisse als bij mansmannen van voorsz. hooge vierschaar den 18 deezer maand maj is geweest en gepronuntieerd in de zaake van hem comparant, als gedaagde contra mr. johannes van koetsveld van ankeren, hoofd-officier der stad schoonhoven en bailliuw van den lande van belois r.o. als eijsscher, aanneemende de voorsz. reformatie te zullen prosaqueeren en protesteerde van attentatie, indien in praejuditie van deeze zijne reformatie ietwas zoude mogen worden ondernomen. In kennis van mij secretaris (wg) h.l. van der kope. 58 en 58v blanco

48 59 vergadering van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois den 6 julij 1808. Present alle demtum maarten van baaren en claas van dam. crimineele eisch en conclusie gedaan maaken en aan de achtbr. heeren mansmannen van de hoge vierschaare van den lande van belois over gegeeve in naam en van wegens mr. johannes van koetsveld van ankeren, bailliuw van de hooge vierschaar voorn. r.o. eisscher in cas crimineel op en jegens elisabeth moes thans gevangene onder het raadhuis der stad schoonhoven. Omme welke eisch en conclusie te funderen doet de eisscher r.o. perceren, dat het den waarheid overeenkomstig is: art. 1 dat het zoo uit den gede. vrijwillige confessie, als uit nadere blijken, volkomen consteerd, 2 dat de gev. volgens opgave is oud circa 20 jaren, 3 geboren en bevoorens gewoond hebbende binne ijsselstein, 4 en aldaar ter zaake van gepleegde dieverijen, bij sententie van h.h. schepenen, 5 is gecondemneerd geworden om ter plaatse alwaar men in die stad gewoon is crim. justitie te executeeren, 6 op een verheeven plaats met roeden om de hals den tijd van een half uur ten toon gesteld, 7 en voorts voor agt dagen te water en te brood te worden gelegd. 8 dat de gev. almede ter zake van dieverijen binnen de stad utrecht in crimineele detensie is geweest, 9 hebbende zij gev. vervolgens aan den rechter beleeden, 10 dat zij gev. zedert ruim een jaar, buiten vaste woonplaats zijnde, 11 zich inmiddels met bedelen ten platte lande heeft opgehouden, 59v 12 dat zij gev. onlangs te haastrecht enig loodgewicht heeft gestolen, 13 en het zelve voor 5,5 stv. aan een onbekenne verkogt. 14 dat zij almede bij zeekeren boer, waar van zij gev. de woonplaats met geen zekerheid kan opgeeven, 15 een kaas door middel van een open staande vengster heeft weg gehaald. 16 en eijndelijk, dat zij gev. op den dag van haar apprehensie 17 zich heeft schuldig gemaakt aan het steelen van een kinder hoedje, uit de winkel van den hoedenmaker kommer binnen deeze stad. 18 welke

hoedje door haar gev. aan seekere vrouw binnen deeze stad te koopen aan geboden. 19 edoch op deeze misdaad vervolgd de meergem. hoedje aan den eigenaar heeft terug gegeeuen. 20 en 't welk aan haar gev. in judicio vertoon d zijnde voor het zelve is erkend. 21 dat naardien dergelijke faiten in een land, waar goede justitie regeerd, 22 geenzints kunnen worden gelee- den 23 maar noodzaaklijk volgens de wetten en placaten dezer landen, 24 'exemplaar' behoord te worden gestraft 25 zonder dat de ten deeze, door de gev. aangevoerde veront- schuldiging, 26 een point van consideratie zoude kunnen opleeueren. zoo is t dat de eisscher r.o. in naam en van wegen z.m. de koning van holland, uit kragte van de placaten tegen de dieverijen geemaneeerd, en wel bijzonder naar aanleiding van het 1. art. der publicatie van hare ed. gr. mog. heeren staaten van holland en west vriesland van dato 19 maart 1614, eisch doende concludeerd dat de gev. bij definitive sententie van dit collegie zal worden 60 gecon- demneerd, om gebragt te worden op het schavot, ten dien einde voor het raadhuis dezer stad opterigten, en aldaar door de scherprechter met roede te worden geseseld, en voorts, dat zij gev. voor den tijd van 6 eerst komende agtereen volgende jaren zal worden gebannen, uit de jurisdictie van de lande van belois, zonder gedurende die tijd wederom binnen de zelve te mogen komen, op poene van zwaardere straffen. En eindelijk dat in allen gevalle, de gev. zal worden gecondemneerd in de kosten en misen der justitie, mitsgaders in die van den proces(s)e of wel, dat de gev. ter zaake voorsz. zodanig anders zal worden gestraft als u ed. achtb. in goede justitie zullen oordelen te behooren. (was get.) j.v.koetsveld v. ankeren. IN NAAM DES KONINGS. Alzo elisabeth moes, ou zo zij zegd 28 jaaren, gebooren en bevoorens gewoond hebbende te ijsselstein, thans gevange onder den raadhuize der stad schoonhoven vrijwillig en buiten pijn en banden van ijzer heeft bekend en beleden, en ook al verder is gebleken, dat zij gev. te ijsselstein voorn. ter zake van gepleegde dieverijen bij sententie van h.h. schepenen is gecondemneerd geworden, om ter plaatse alwaar men in die stad gewoon is crim. justitie te executeeren, op eene verheeven plaats met roeden om den hals den tijd van een half uur ten toon gesteld, en voorts voor agt dagen te water en te brood te worden gelegd. Dat de gev. almeede ter zake van dieverijen, binnen de stad utrecht in crimineele detentie is geweest, hebbende zij gev. vervolgens aan den regter beleeden, dat zij gev. zedert ruim een jaar buiten vaste woonplaats zijnde, zich inmiddels met bedelen ten platten lande heeft opgehouden, dat zij gev. onlangs te haastrecht eenig lood gewigt heeft gestolen en het zelve voor 5,5 stv. aan een onbekende verkogt. Dat zij almede bij zeekeren boer, waar van zij gev. de woonplaats met geen zekerheid kan opgeeuen, een kaas door middel van een openstaande vengster heeft weggehaald, en eindelijk, dat zij gev. op de dag van haare appretensie, zich heeft schuldig gemaakt aan het steelen van een kindeerhoedje uit de winkel van de hoedemaker kommer binnen deeze stad, welk hoedje door haar gev. aan seekere vrouw binnen deeze stad te koop is aangeboden. Edoch op deeze misdaad vervolgd wordende, meergem. hoedje aan den eigenaar heeft te rug gegeeuen en het welk aan haar gev. in judicio vertoon d zijnde voor het zelven erkend. Dat naar dien dergelijke feiten in een land, waar goede justitie regeerd, geenzints kunnen worden gelee de, maar noodzaekelijk volgens de wetten en placaten dezer landen 'exemplaar' behoord te worden gestraft, zonder dat de ten deeze, door de gev. aangevoerde verontschuldeging een point van consideratie zoude kunnen opleeueren. Zoo is 't dat mansmannen voornt. gehoord de vrijwillige confessie van de gev. mitsgaders gezien ende geexamineerd hebbende den crimineelen eisch en conclusie door ende van weegens mr. johannes van koetsveld van ankeren, bailliuw van de hooge vierschaar van de lande van belois r.o. op ende jeegens den gev. gedaan en genomen en voorts gelet op alle het geene, waarop in deezen te letten stond en de eenigsints heeft kunnen, ofte mogen moreeren, doende recht in naam en de van wegens zijne majesteit den koning van holland, condemneeren de gev. binnen kamers met roeden geeseld worden, te bannen, voorts de gevangene voor den tijd van zes eerstkomende en achtereen volgende jaaren uit de 61 jurisdictie van den lande van belois, zonder geduurende dien tijd wederom binnen dezelve te

mogen komen, op poene van zwaarder straffe. Ontzeggen wijders den heere eisscher r.o. zijne verdere ofte andere eisch en conclusie op ende jeegens de gevangene gedaan en genomen en condemneeren eindelijk de gevangene in de kosten en misen der justitie, mitsgaders in die van den processe. Gearresteerd bij mansmannen voornt. Present alle, demtis maarten van baaren en claas van dam en gepronuntieerd en geexecuteerd de 6 julij 1810. In kennisse van mij secretaris H. van der kope. Links staat nog: gevange den ... (niet ingevuld) junij 1808 uitgegaan den 6 julij 1808 Mansmannen verklaaren dat de gevangene geene goederen is hebbende of iets bij haar is gevonden, waar aan de kosten en misen van justitie zouden kunnen worden verhaald. van wegen dezelve (wg) h. van der kope. 61v etc. omvatten een groot aantal blanco bladen.

--- Aan de keerzijde van dit register staan de volgende gegevens:

49 -- Op de buitenzijde staat: ‘ rolle van mans mannen van den lande van belois’ 62 eed van mansmannen van den hooge vierschaar van den lande van belois. Dat sweeren wij dit aanstaa(n)de jaar mans-mannen van den lande van belois te zullen weesen, een ygelijk regt ende justitie te doen, des versogt zijnde, regtvaardig vonnisse te wijsen tussen twee mans dingtalen, naar onse beste wetenschap, ende voorts alles te doen wat een goeden getrouw mansman schuldig ende behoort te doen. Zoo waarlijk helpe ons god almagtig. 62v blanco

50 63 Lijst van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois over den jaare 1753, bij haare kon. hoogh. mevrouwe de prinsesse gouvernante geelingeert den 17 december 1752. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen, mr. jodocus van lindt haastrech : evert verhaar vlist en bonrepas: bart heijcoop stolwijk : leendert boer Beedigd 28 dec. 1752

51 63v Lijst van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois over den jaare 1754, bij haare kon. hoogh. mevrouwe de prinsesse gouvernante geelingeert den 12 december 1753. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen en mr. jodocus van lindt. haastrech : evert verhaar vlist en bonrepas: bart heijcoop stolwijk : leendert boer beedigd 22 december 1753

52 64 Lijst van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois over den jaare 1755, bij haare kon. hoogh. mevrouwe de prinsesse gouvernante geelingeert den 6 maart 1755. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen mr. jodocus van lindt haastrech : evert verhaar vlist en bonrepas: bart heycoop stolwijk : leendert boer beedigd 12 maart 1755

53 64v vergadering van mansmannen van den lande van belois op woensdag den 9 julij 1755. Is wegens het overleijden van de heer gerbrand elias, als bailliu van den lande van belois, naar voorgaande deliberatie goed gevonden en verstaan, omme gedurende de vacature van hetzelfde ampt tot bailliu pro interim, te versoeke en te committeeren de heer president mansman johannes brouwer, omme het regt van de hooge overigheijd waar te neemen daar en zoo het behoort, gelijk sijn ed. daar toe versogt en gecommiteerd werd mits dezen.

54 65 vergadering van mansmannen van den lande van belois op woensdag ... (niet ingevuld) october 1755. De heer mr. otto scheltus als nieuw geelingeerde bailliu van den lande van belois, in plaatse van den overleedene heer gebrand elias, heeft sine commissie vertoond en na lecture van dezelve sesie genomen en is vervolgens door de leeden gefeliciteert; en de heer president mansman johannes brouwer voor de waarneeming van het bailliuws ampt, gedurende de vacature, bedankt.

55 65v Lijst van mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois over den jaare 1756, bij haare koningl. hoogh. geelingeert den 22 december 1755. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen willem denijs dutrij haastrecht : evert verhaar vlist en bonrepas: bart heijcoop stolwijk : leendert boer beedigd den 31 december 1755.

56 66 lijst van mansmannen van belois voor den jaare 1757 bij haare kon. hoogh geelingeert den 8 november 1757. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen willem denijs dutrij haastrecht : evert verhaar vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert den boer beedigd den 15 nov. 1757.

57 66v leijste van mansmannen van belois voor den jaare 1758 bij haar kon. hoogh. geelingeert den 7 november 1757. schoonhoven : joh. brouwer, dirk van der helling, ab. van vlissingen pieter van der vlist haastrecht : evert verhaar vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert den boer beedigd den 16 nov. 1757

58 67 vergadering van mansmannen van den lande van belois op woensdag den 12 julij 1758. wegens het overleijden van d heere mr. otto scheltusals bailliu van den lande van belois, naar voorgaande deliberatie goed gevonden en verstaan, omme geduurende de vacatuure van het zelve ampt, als bailliu prointerim te versoecken en te committeeren de heer president mansman joh. brouwer, omme het regt van de hooge overigheijd waar te nemen, daar en zoo het behoord; gelijk sijn ed. daartoe versogt en gecommiteert werd mits deese.

59 67v vergadering van mansmannen van den lande van belois op zaterdag den 12 august. 1758. de heer van braat heere van zeventer en cabauw als nieuw geelingeerde bailliuw van den lande van belois in plaatse van den overledenen heer en mr. otto scheltus, heeft zijne commissie vertoont en na lecture van deselve, sessie genomen en is vervolgens door de leeden gefeliciteert en de heer preesident mansman johannes brouwer voor de waarneming van het bailliuwampt staande de vacature, bedankt.

60 68 lijste van mansmannen van belois voor den jaare 1759 bij haar kon. hoogheid geelingeert den 8 nov. 1758. schoonhoven : joh. brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen, pieter vander vlist haastrecht : evert verhaar vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert den boer beedigd den 29 nov. 1758.

61 68v lijste van mansmannen van belois voor den jaare 1760, bij haar ed. groot mog. als exeercerende de voogdeije over sijne hoogheid den heere prince en stadhouder, geelingeert den 6 nov. 1759. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen, pieter van der vlist haastrecht : evert verhaar vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 28 nov. 1759.

62 69 lijste van mansmannen van belois voor den jaare 1761 bij haar ede. groot mog. als exereceerde de voogdeije over sijne hoogheid den heere prince erff stadhouder, geelingeert den 5 nov. 1760. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van der helling, abraham van vlissingen, pieter van der vlist. haastrecht : marcelius bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 19 nov. 1760.

63 69v lijste van mansmannen van belois voor den jaare 1762 bij haar ede. groot mog. als exereceerde de voogdije over sijne hoogheid den heere prince erff stadhouder, geelingeert den

5 nov. 1761. schoonhoven : johannes brouwer, dirk van den helling, abraham van vlissingen, pieter vander vlist. haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 9 dec. 1761.

64 70 regtdag gehouden voor heeren mansmannen van den lande van belois, pres. de heeren van vlissingen ende groet den 20 januarij 1762. den weled. gestr. heer jan braat, bailliuw der stad schoonhoven, haastregt, en lande van belois ratione officu, eijsscher in cas crimineel contra ariaantie van der vliet, geboortig van zuidbroek en laast gewoont hebbende in het beijerse onder stolwijk voor dienstmeijt bij cornelis dogterom, ged-esse in persoon bij edicte, omme criminelen eisch en conclusie ofte versoek te hooren. den heere eijsscher r.o. vermits de non comparitie van de ged-esse in persoon bij edicte, versoekt jegens deselve het eerste default, en voort profijt van dien versteecq van de exceptie declinatoire en voorts admissie tot het doen van een tweede citatie in persoon bij edicte. Mansmannen fiat.

65 70v regtdag gehouden voor heeren mansmannen van den lande van belois den 10 februarij 1762. Present de heeren van vlissingen, van der vlist en de groet. den weled. gestr. heer jan braat, bailliuw der stad schoonhoven, haastrecht en lande van belois, ratione officu, eijsscher in cas crimineel contra ariaantie van der vliet, geboortig van zuijtbroek en laast gewoont hebbende in het beijerse onder stolwijk voor dienstmeijt bij cornelis dogterom ged-esse in persoon, bij edicte. Omme te sien wijsen 't vordere profijt van den verleende defaulte. den heer eijsscher r.o. vermits de non comparitie van de ged-esse in persoon bij edicte, versoekt jegens deselve het tweede default en voort profijt van dien verstecq van de exceptie dilatoire, en admissie tot het doen van een derde citatie in persoon bij edicte. Mansmannen fiat.

66 71 regtdag gehouden voor heeren mansmannen van den lande van belois den 3 maart 1762. Present de heeren van vlissingen, van der vlist en de groet. den wed. ed. gestr. heer jan braat, bailliuw der stad schoonhoven, haastrecht en lande van belois r.o. eijsscher in cas crimineel contra ariaantie van der vliet, geboortig van zuijtbroek en laast gewoont hebbende in het beijerse onder stolwijk voor dienstmeijt bij cornelis dagterom, ged-esse in persoon bij edicte, omme te zien wijsen 't vordere profijt van den verleende defaulte. den heere eijsscher r.o. vermits de non comparitie van de ged-esse in persoon bij edicte, versoekt jegens de selve het derde default en voor t profijt van dien versteecq van de excepsie om intendditie over te leggen, en tot het doen van een vierde citatie bij edicte ex supra abundanti, om het zelve te zien verifiëren. Mansmannen fiat.

67 71v regtdag gehouden voor heeren mansmannen van den lande van belois. Present alle dempto van der helling en van der vlist. Op den 24 maart 1762. den weled. heer jan braat, vrijheer van zevender en cabauw, bailliuw der stad schoonhoven en lande van belois, ratione officu, eisscher in cas crimineel. contra adriaantie van der vliet, geboortig van zuidbroek en laast gewoont hebbende in het beijerse onder stolwijk voor dienstmeijt bij cornelis dogterom ged-esse in persoon bij edicte in het voorscr. cas, desculliante en latitante. Omme te zien wijsen 't vordere profijt van den verleende defaulte. den heere eijsscher r.o. vermits de non comparitie vande ged-esse in persoon bij edicte, versoekt jegens deselve het vierde default en voor t profijt van dien acte om te voegen bij den intendith. Mansmannen fiat. Den heere eijsscher r.o. dient van intendith, met de verificationen daar toe dienende, versoekende daar op regt en expeditie van justitie.

68 72 gesien ende geexamineert bij mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, het intendith met de verificationen, daartoe dienende, over gegeven bij den weled. gestr. heer jan braat, vrij heere van zevender en cabauw, bailliuw der stad schoonhoven etc. etc., als

bailliuw van den lande van belois r.o. eisscher in cas crimeneel, ter eenre, op ende jegens ariaentje van der vliet, geboortig van zuijdbroek en laast gewoont hebbende in het beyrerse onder stolwijk, voor dienstmeyt bij cornelis dogterom, ged-esse in persoon bij edicte, in t voorn. cas defailliant en latitante, ter andere zijde, mitsgaders met rijpe deliberatie doorge-sien en overwogen hebbende, alle t gunt ter msaterie dienende was, en heeft kunnen ofte mogen moveeren. Hebben mansmannen voorn. doende regt in naem en van wegens den ed. gr. mog. heeren staten van hollant ende west vrieslant de ged-esse in persoon defailliant en latitante uijt kragten en voor t proffijt van de verleende defaulten, versteken en versteeken haar mits deesen van alle exceptien declinatoire, 72v dilatoire en premenptoir, mitsgaders van alle defensie en weeren van regten, dewelke zij compareert zijnde, in deesen hadde mogen doen en preponeeren; bannen voorts haar ged-esse in persoon defailliant en latitante haar leeven lang geduurende uijt den lande van hollandt en west vrieslant op poene dat zij ged-esse in persoon defailliant en latitant daarin gevonden wordende, zodanig exemplair sal worden gestraft, als bevonden zal worden, te behooren en condennierende ged-esse in persoon, defailliant en latitante in de kosten en misen van justitie. A(l)dus gedaen en gearresteert bij mansmannen en ten dage als vooren en de gepronuncieert op heeden den 31 maart 1762. In kennisse van mij beedigden clercq bij absentie van den secretaris (wg) j.v. overveld.

69 73 lijst van mansmannen van belois voor den jaare 1763 bij haar ede. groot mog., als excerceerende den voogdij over zijn e. hoogheid den heere prince, erfstadhouder geelingeert den 5 november 1762. schoonhoven : abraham van vlissingen, pieter van der vlist, thomas van kempem, dr. christiaan de jonge haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 24 november 1762.

70 73v lijst van mansmannen van belois voor den jaare 1764 bij haar ed. groot mog. als excerceerende de voogdij over zijn e. hoogheid den heere prince erfstadhouder, geelingeert den 5 november 1763. schoonhoven : johannes van salen, abraham van vlissingen, thomas van kempem, dr. christiaan den jonge haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den ... (niet vermeld) novemb. 1763.

71 74 lijst van mansmannen van den landen van belois voor den jaaren 1765 bij haar ed. groot mogende als excercenade de voogdij over zijn e. hoogheid den heere prince erfstadhouder. Geelingeert den 6 november 1764. schoonhoven : johannes van salem, thomas van kempem, christiaan de jonge, jacob hoogstadt haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 12 december 1764

72 74v lijst van mansmannen van den landen van belois voor den jaare 1766, bij haar ed. groot mogende als excerceerende de voogdij over zijn e. hoogheid den heer prince erfstadhouder, geelingeert den 6 november 1765. schoonhoven : johannes van salen, thomas van kempem, jacob hoogstadt, dr. christiaan de jonge haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 20 november 1765.

73 75 lijst van mansmannen van den landen van belois voor den jaare 1767 bij zijn e. hoogheid den heere prince erfstadhouder geelingeert den 5 november 1766. schoonhoven : johannes van salen, thomas van kempem, dr. christiaan de jonge, jacob hoogstadt haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den ... (niet vermeld) november 1766.

74 75v lijst van mansmannen van den landen van belois voor den jaare 1768 bij zijne hoogheid den heer prince erfstadhouder geelingeert den 6 november 1767. schoonhoven : johannes

van salen, thomas van kempen, dr. christiaan de jonge, dr carolus carnier haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigd den 25 november 1767

75 76 lijste van mansmannen van den landen van belois voor de jaare 1769 bij zijne hoogheijd den heere prince erfstadhouder geelingeert den 6 november 1768. schoonhoven : johannes van salen, thomas van kempen, dr. christiaan de jonge, dr. carolus carnier haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigd den 23 november 1768.

76 76v lijste van mansmannen van den landen van belois, voor de jaare 1770 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder geelingeert den 7 november 1769. schoonhoven : johannes van salen, thomas van kempen, dir. christiaan de jonge, dr. carolus carnier haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigd den 13 december 1769 Denselve opnieuw geelingeert den 6 november 1770 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1771. Beedigd 21 nov. 1770. Denselve wederom op nieuw geelingeert den 6 nov. 1771 bij zijn hoogheid den heer prince erfstadhouder voor den jaare 1772. Beedigt den 27 dec. 1771. Denselve opnieuw geelingeert den 9 nov. 1772 bij zijn e. hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1773. Beedigt den 11 dec. 1772.

77 77 vergadering van de mansmannen van den lande van belois den 25 febr. 1775. Present de heeren th. van kempen, dr. christiaan de jonge ende dr. carolus carnier. door zijn e. doorlugtigste hoogheid den heere prince erfstadhouder aangesteld zijnde de heer cornelis van den bock (bosch?) ter vervulling der mansmans plaats van de hooge vierschaar van de lande van belois vacant door het overlijden van den weled. gestr. heer johannis van salen, is deselve naar afneemnige van den behoorlijken eed gesteld in de possessie van de voorscr. bedieninge.

78 77v lijste van de personen bij zijne hoogheid geelingeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1774. schoonhoven : thomas van kempen, dr. christiaan de jonge; dr. carolus carnier cornelis van den bosch haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 24 nov. 1773.

79 denselve opnieuw geelingeert den 7 nov. 1774 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1775. beedigt den 30 nov. 1774.

80 78 lijste van de personen bij zijne hoogheid geelingeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1776. schoonhoven : thomas van kempen, dr. christiaan de jonge, dr. carolus carnier, arnoud roels heere van waerder haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 15 nov. 1775

81 78v lijst van de personen bij zijne hoogheid geelingeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1777. schoonhoven : thomas van kempen, dr. christiaan de jonge, aernoud roels heere van waerder, cornelis van den bosch haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 20 nov. 1776. Denselve op nieuw geelingeert den ... (niet vermeld) nov. 1777 bij sijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1778. beedigt den ... (niet vermeld) nov. 1777.

82 79 lijste van de personen bij zijne hoogheid geelingeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1779 schoonhoven : thomas van kempen,

dr. christiaan de jonge, cornelis van den bosch, aernoud roels, heere van waerder. haastrecht : marcellus bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 2 december 1778. Dezelve op nieuw geelligeert den 6 nov. 1779 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1780. beedigt den 29 december 1779.

83 79v lijste van de personen bij zijne hoogheid geelligeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1781. schoonhoven : thomas van kempen, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltius, cornelis roels, heere van waarder. haastrecht : adriaan bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : leendert boer beedigt den 22 nov. 1780.

84 80 lijste van de personen bij zijne hoogheid geelligeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1782. schoonhoven : thomas van kempen, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltus, cornelis roels, heer in waarder haastrecht : adriaan jacob bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : ewout rijkaert, heer van stolwijk beedigt den 21 nov. 1781. dezelve opnieuw geelligeert den 6 nov. 1782 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor de jaare 1783. beedigt den 27 nov. 1782. dezelve opnieuw geelligeert den 6 nov. 1783 bij zijnen hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1784. beedigt den 19 nov. 1783. dezelve opnieuw geelligeert den 6 nov. 1784 bij zijne hoogh. voor den jaare 1785. beedigt den 17 nov. 1784.85 80v lijste van de personen bij zijne hoogheid geelligeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor de jaare 1786. schoonhoven : dr. carolus carnier, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltus, cornelis roels heere van waarder haastrecht : adriaan jacob bisdom vlist en bonrepas: cornelis de groet stolwijk : ewout rijkaert heere van stolwijk beedigt den 16 november 1785. Dezelve opnieuw geelligeert den 9 nov. 1786 bij zijne hoogheid den heere prince erfstadhouder voor den jaare 1787. beedigt den 29 nov. 1786. Dezelve opnieuw geeligeerd den 24 decmeber 1787 bij zijne hoogheid den heere prince erftsadhouder voor den jaare 1788. beedigt den 28 december 1788.

86 81 lijste van de personen bij zijne hoogheid geeligeerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1789. schoonhoven : dr. carolus carnier, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltus, cornelis roels, heere van waarden. haastrecht : adriaan jacob bisdom vlist en bonrepas: heijndrik de pater stolwijk : ewoud rijkaert, heer van stolwijk beedigd den 12 november 1788.

87 81v lijste van de personen bij zijne hoogheid geeligeerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van den landen van belois voor den jaare 1790. schoonhoven : dr. carolus carnier, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltus, cornelis roels heere van waarder haastrecht : adriaan jacob bisdom vlist en bonrepas: fop de pater stolwijk : ewoud rijkaert, heer van stolwijk beedigd den 18 november 1789.

88 82 lijste van de personen bij zyne hoogheid geelligeert tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois voor den jaare 1791. schoonhoven : willem van solingen, cornelis van den bosch, mr. stephanus jacobus scheltus, cornelis roels, heer van waarder haastrecht : lambert stoelendraijer vlist en bonrepas: fop de pater stolwijk : ewoud rijksaart, heer van stolwijk beeedigd den 17 november 1790.

89 82v vergadering van mansmannen van den lande van belois, den 6 april 1791. Present alle, demtisse heeren roels en rijkaert. de heer bailliuw braat gecommuniceerd hebbende, dat haar ed. groot mog. de heeren staaten van holland en westvriesland op verzoek van zijn ed. den

heere mr. stephanus jacobus scheltus hebben aangesteld tot adjunct bailliuw van den lande van belois, als mede dat zijne doorlugtigste hoogheid den heere prince erfstadhouder in plaatze van voorn. heer stephanus jacobus scheltus tot mansman van de hooge vierschaar van den zelven landen van belois heeft aangesteld den heere dr. ignatius van zelder, heeft nadat de heer scheltus deszelvs aanstelling tot die bediening had geexhibeerd, hun ed. achtb. bedankt voor de adsistentie aan zijn ede. bewezen, als wanneer hun ed. achtb. zijn ede. hebben gefeliciteerd met deszelfs bekome ruste ende voornoemde heer scheltus met deszelfs aanstelling tot adjunct bailliuw en tot de voorsz. bediening voor aangenaam gehouden; en is vervolgens de heer dr. ignatius van zelder na afneming van den behoorlijken eed, gesteld in de possessie van boven gemelde bediening als mansman, van den zelven lande van belois.

90 83 lijste van de personen, bij zijne hoogheid geeligerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, voor den jaare 1792. schoonhoven : willem van solinge, cornelis van den bosch, cornelis roels, heere van waarder, dr. ignatius van zelder haastrecht : lambertus stoelendrijer vlist en bonrepas: fop de pater stolwijk : ewoud rijkaart, heer van stolwijk beedigd den 23 november 1791

91 83v lijste van de personen, bij zijne hoogheid geeligerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, voor den jaare 1793. schoonhoven : willem van solingen, cornelis van den bosch, cornelis roels, heere van waarder dr. ignatius van zelder haastrecht : lambertus stoelendrijer vlist en bonrepas: leendert heijkoop stolwijk : ewout rijkaart, heere van stolwijk beedigd den ... (niet vermeld) november 1792.

92 84 lijste van de personen, bij zijne hoogheid geeligerd tot mansmannen van de lande van belois voor den jaare 1792. schoonhoven : willem van solingen, cornelis van den bosch, cornelis roels aarnoudsz, heere van waarder, dr. ignatius van zelder haastrecht : lambertus stoelendrijer vlist en bonrepas: leendert heijkoop stolwijk : ewoud rijkaart, heere van stolwijk beedigd den 20 november 1793.

93 84v lijste van de personen, bij zijne hoogheid geeligerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van den lande van belois, voor den jaare 1793. schoonhoven : willem van solinge, cornelis van den bosch, cornelis roels aarnoudsz, heere van waarder haastrecht : lambertus stoelendrijer vlist en bonrepas: leenderd heijkoop stolwijk : ewout rijkaart, heer van stolwijk beedigd den 3 december 1794.

94 85 lijste van de personen bij de respective municipaliteite van de na te melde stad en dorpen geeligerd tot mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois voor den jaare 1795 schoonhoven : tileman diprijs, gijsbert stam, johannis van den berg haastrecht : --- vlist en bonrepas: cornelis korevaar, pieter verkley stolwijk : willem kastelijn, cornelis de vreugt beedigt den 15 april 1795. Dezelve opnieuw geeligerd den ... (niet ingevuld) bij het committe provintiaal van holland voor de jaar 1797. Beedicht den 20 january 1797. Uitgezonderd den burger johannis van den berg, waar omtrent de president tileman diprijs zich heeft verklaart en waar bij de vijf overige leden zig voegden, niet te willen dienen met ijmard, die geen stemgerecht burger was, also hij van den berg door het niet invullen van zijn stembillet bij de laatste verkiesing van een nieuwe raad der gemeente van zijn stemrecht was vervallen verklaart.

95 85v vergadering van mansmannen van den lande van belois. Present allen. Op maandag den 8 augustus 1796, het tweede jaar der bataafsche vrijheid. in achtiging genomen zijnde dat leendert wendels gewijgert heeft het bodenambt ten dienste van de lande van belois waar te

nemen, zeggende zulks niet van zijn departement te zijn, en dus het gem. anbt is komen te vaceeren, is daar op, na deliberatie goed gevonden en verstaan tot bode van de hooge vierschaar van den lande van belois te committeeren en aan te stellen, zo als daar toe gecommiteert en aangesteld word bij deze, den burger pieter blanken jz., woonende in het rechthuis van vlist en bonrepas, mits doende den behoorlijke eed. Werdende mits dien elk en een ijder, die zulks zoude mogen aangaan, gelast de voorn. pieter blanken jz. als bode van de hooge vierschaar van den lande van belois te erkennen en te respecteeren. 86 En zal hiervan extract aan de voorn. pieter blanken jz. worde ter hand gesteld, om hem te dienen tot zijne aanstelling. Pieter blanken jz. binnen gestaan zijnde, heeft den behoorlijke eed afgelegd.

96 86v vrijheid broederschap gelijkheid mede burgers! tervoldoening aan het verzoek bij u lieder missive dato 24 januarij l.l. zullen wij aan u.l. informeren, welke officieren der justitie onder ons district zedert 2 mej 1794 hebben gefungeert, en wederom zijn ontslagen ofte van hunnen poste verlaten: De burger jan braet is als bailliuw van den lande van belois aangesteld den 1 augustus 1758 en heeft op zijn verzoek zijn dimissie bekomen den 20 maart 1795, hebbende tot adjunct gehad de burger stephanus jacobus scheltus, zedert den 8 maart 1791, dewelke mede op den gem. 20 maart 1795 is gedimitteert. Daarop is gevolgt, dat de burger frans van stipvaan tot bailliuw van gem. lande van belois is aangesteld den 30 maart 1795 en op den 12 nov. daar aanvolgende is gedimitteert, in welks plaats tot bailliuw van den lande van belois is gesuccedeert den burger johan goudriaan, aangesteld den 5 april 1796, dewelke in die qualiteit als nog fungeert. Alle de voorn. geweese balliuwen zijn nog in leven en binnen deze stad woonachtig, waarmede wij vertrouwen aan u.l. intentie te hebben voldaan en noemen ons na toewensching van heil en aanbod van broederschap bailliuw en mansmannen van de hooge vierschaar van de lande van belois. Ter prdonnantie van dezelve (was get.) g.v. overveldt. Links staat nog: schoonhoven den 6 febr. 1797 het 3de jaar der bat. vr. aan: het committe van rekening van holland in den haag.

97 87 lijste van de personen bij het provinciaal bestuur van holland geelingeert tot mansmannen van den hooge vierschaar van den lande van belois, voor den jaare 1798. schoonhoven : tileman diprijx, gijsbert stam, petrus johannis van oosterhout haastrecht : --- vlist en bonrepas: cornelis korevaar, pieter verkleij stolwijk : willem kasteleijn, cornelis de vreugt beedigt den 16 januarij 1798.

98 87v vergadering van mansmannen van den lande van belois den 14 september 1803. Present: stam, p.j. van oosterhout, korevaar en verkleij. door de balliuw van den lande van belois mr. hendrikus christiaan van der kop vertoont en voor gelesen zijnde deszelvs, als zodanig door het departementaal bestuur van holland aan hem afgegeven, is goed gevonden en verstaan mr. hr. c. van der kop voornoemt met zijne aanstelling tot balliuw van den lande belois te feliciteeren en tot die qualiteit voor aangenaam te houden. Door de secretaris gecommuniceert zijnde dat de burger tieleman duprijx hem hadde verzocht aan de balliuw en mansmannen te informeeren dat hij tieleman dieprijcx reeds ten tijde van de voorige balliuw johan goudriaan, als lid van de hooge vierschaar van de lande van belois bedankt en zijn ontslag genomen had. Is goed gevonden en verstaan het zelve voor notificatie aan te nemen.

99 88 vergadering van mansmannen van den lande van belois den 31 december 1804. Present de heeren stam, korevaar en verkleij. door de heer mr. otto braat, als door het departementaal bestuur van holland aangesteld, zijnde tot bailliuw van den lande van belois, in plaatze van mr. henricus christiaan van der kop, welke in die qualiteit deszelvs demisser verzogt en bekomen heeft (als zijnde tot secretaris der stad schoonhoven aangesteld) geexhibeerd zijnde deszelvs commissie, is goed gevonden en verstaan de voorn. mr. otte braat met deszelvs

aanstelling tot bailliuw van den lande van belois te feliciteeren en tot die qualiteit voor aangenaam te verklaaren.

100 vergadering van mansmannen van den lande van belois den 13 maart 1805. Present de heeren stam, p.j. van oosterhout, korevaar en verkleij. door de heer mr. otto braat, bailliuw van den lande van belois kennis gegeven zijnde van het departementaal bestuur van holland, derzelve besluit van dato den 15 februarij 1805 ontvangen te hebben, houdende de electie van drie personen tot mansmannen in de hooge vierschaar van den lande van belois, te weeten: wegens de stad schoonhoven: mattheus boonders en wegens stolwijk: maarten van baaren en nicolaas teunisse van dam. En dat de heer mattheus bonders van de electie bedankt had en maarten van baaren en nicolaas teunissen van dam die posten hadden geaccepteerd, hebben dezelve de behoorlijke eed in handen van den heere bailliuw braat afgelegd.

101 vergadering van mansmannen van den lande van belois den 26 junij 1805. Present alle, demte verkleij. door de heer mr. otto braat, bailliuw van de lande van belois kennis gegeven zijnde van het departementaal bestuur van holland, derzelve besluit van dato den 21 maij 1805 ontvangen te hebben, houdende de electie van arnold milius junior tot mansman van de hooge vierschaar van den lande van 88v belois, in plaatze van mattheus boonders, die van de zelve post had bedankt. En dat de heer arnold milius junior die post hadde geaccepteerd, heeft de zelve de behoorlijke eed in handen van voorn. heer bailliuw afgelegd.

=====